

Beleidsplan Wmo 2020-2025

Gemeente Ouder-Amstel

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	1
VOORWOORD	2
1. INLEIDING	4
1.1 ALGEMEEN	4
1.2 TERUGBLIK DECENTRALISATIES 2015	4
1.3 ERVARINGEN, ONTWIKKELINGEN EN AMBITIES	4
1.4 SAMENHANG ANDERE BELEIDSTERREINEN	6
1.5 SAMENVATTING EN LEESWIJZER	6
1.6 SCHEMA UITGANGSPUNTEN BELEIDSPLAN WMO	7
2. MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	8
2.1 WAT IS DE WMO 2015	8
2.2 VISIE OP MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	8
2.3 ALGEMENE UITGANGSPUNTEN	8
2.4 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN	9
2.5 CLIËNTERVARINGEN	12
3. THEMA'S MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	13
3.1 ZELF- EN SAMENREDZAAMHEID	13
3.1.1 BEVORDEREN LEEFBAARHEID, SOCIALE SAMENHANG EN ZELFREDZAAMHEID	13
3.1.2 STIMULEREN EN ONDERSTEUNEN VAN VRIJWILLIGE INZET	15
3.1.3 ONDERSTEUNING MANTELZORGERS	16
3.1.4 TOEGANKELIJKHEID VAN VOORZIENINGEN, DIENSTEN EN RUIMTEN	19
3.1.5 KOSTEN EN MONITORING	19
3.2. ONDERSTEUNING OP MAAT EN ALGEMENE VOORZIENINGEN	21
3.2.1 INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING	21
3.2.2 ALGEMENE VOORZIENINGEN	23
3.2.3 MAATWERKVOORZIENINGEN	23
3.2.4 KOSTEN EN MONITORING	27
3.3. MAATSCHAPPELIJKE ZORG AAN KWETSBARE INWONERS	29
3.3.1 VOORKOMEN EN BESTRIJDEN MAATSCHAPPELIJKE UITVAL	29
3.3.2 VOORKOMEN EN BESTRIJDEN HUISELIJK GEWELD/KINDER- EN OUDERENMISHANDELING	31
3.3.3 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG EN BESCHERMD WONEN (MO-BW)	34
3.3.4 KOSTEN EN MONITORING	35
4. KWALITEIT, VERANTWOORDING EN CLIËNTPARTICIPATIE	37
4.1 KWALITEIT VAN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	37
4.2 MONITORING EN VERANTWOORDING	39
4.3 CLIËNTPARTICIPATIE	39
4.4 KOSTEN EN MONITORING	40
5. FINANCIËEL KADER	41
5.1 UITGANGSPUNTEN FINANCIËLE KADERS:	41
5.2 BEGROTING WMO	41
BIJLAGE 1: BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN	44
BIJLAGE 2: DEMOGRAFISCHE GEGEVENS	47

VOORWOORD

Wethouder Korrel aan het woord:

Actief deelnemen aan de samenleving en zoveel mogelijk zelfstandig functioneren zijn belangrijke uitgangspunten in het coalitieakkoord. Die twee doelstellingen vormen samen de basis van dit Beleidsplan Wmo. Grotendeels gebaseerd op de ervaringen van de afgelopen jaren en op zaken waarover inwoners tevreden waren. Maar we zijn ook op de toekomst voorbereid. De kaders van het Beleidsplan Wmo 2020-2025 bieden ruimte om mee te bewegen. Dat is ook de kracht van dit plan.

Een breed aanbod aan activiteiten stimuleert actieve deelname aan de samenleving. Ouder-Amstel kent een rijk verenigingsleven en gelukkig is de vrijwilligersbereidheid van onze inwoners hoog. Om een aantrekkelijk en passend activiteitenaanbod te behouden is het minimaal nodig het huidige niveau te handhaven. Dat lijkt misschien makkelijk maar het wordt een hele uitdaging.

Het mes van 'actief meedoen' snijdt aan twee kanten. Want het helpt ook om eenzaamheid tegen te gaan. *'Dé eenzaamheid oplossen kan niemand, maar iemands eenzaamheid doorbreken kunnen we allemaal'*, stelde het landelijk actieprogramma tegen eenzaamheid tijdens de uitzending 'Eén tegen Eenzaamheid (oktober 2019, omroep Max). Daarvoor zijn kleine dingen soms al genoeg. Een kort gesprek of even een steuntje in de rug kan een wereld van verschil maken.

Ouder-Amstel is aangesloten bij dit actieprogramma en zet zich met lokale partners in om de eenzaamheid te doorbreken van oude (re) en jonge inwoners.

Voor actieve deelname is het belangrijk dat de mantelzorgers de waardering en ondersteuning krijgen die nodig is om hun zware taken vol te houden. Inwoners in beide dorpskernen krijgen actief informatie over het ondersteuningsaanbod. Hier hoort bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om even op adem te komen bij. De mantelzorg wordt dan overgenomen door anderen.

Het Zorgadviespunt levert voor inwoners van Duivendrecht en Ouderkerk aan de Amstel informatie en advies over zorgvragen en toegang tot de verschillende vormen van ondersteuning. De procedure voor ondersteuning van onze inwoners willen we de komende periode overzichtelijker en klantgerichter maken, bijvoorbeeld door te zorgen voor één loket en één aanspreekpunt. Inwoners kunnen hier altijd terecht ook al hebben hun vragen hebben betrekking op meerdere beleidsterreinen.

Dit laatste is weliswaar nog toekomstmuziek. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we met dit beleid een goede toon zetten voor onze inwoners.

Wethouder Rineke Korrel

1. INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Per 1 januari 2015 is de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (verder: Wmo 2015) in werking getreden. Met de invoering van de Wmo 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen.

De Wmo is een kaderwet en daarmee hebben gemeenten beleidsvrijheid hoe zij hun inwoners gaan ondersteunen. Het te voeren beleid dient vastgelegd te worden in een periodiek plan, vast te stellen door de gemeenteraad. Op 24 september 2015 heeft de gemeenteraad van Ouder-Amstel het "Beleidsplan Wmo 2015-2018" vastgesteld, waarin de uitgangspunten voor de invoering van de Wmo 2015 zijn beschreven. De looptijd van dit beleidsplan is verstreken.

1.2 TERUGBLIK DECENTRALISATIES 2015

De Wmo 2015 is onderdeel van de hervorming van het stelsel van langdurige zorg en ondersteuning. Het stelsel is in 2015 ingrijpend gewijzigd om de kwaliteit van zorg en ondersteuning te verbeteren en de langdurige zorg en maatschappelijke ondersteuning financieel houdbaar te maken. Hiermee is een duidelijke scheiding tussen enerzijds zorg en ondersteuning aan zelfstandig wonende mensen via de Wmo 2015 en de Zorgverzekeringswet (Zvw) (extramuraal) en anderzijds de zware langdurige zorg in een instelling via de Wet langdurige Zorg (Wlz) (intramuraal).

De decentralisatie van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten = nu Wlz) naar de Wmo was één van de drie grote decentralisaties in het sociaal domein in 2015. De gemeente is ook verantwoordelijk voor de jeugdzorg en Participatiewet. Met deze transformatie van het sociaal domein hebben gemeenten een grote verantwoordelijkheid gekregen voor kwetsbare inwoners. De decentralisaties gingen gepaard met forse bezuinigingen en grote financiële risico's voor de gemeente, maar boden ook kansen om het sociale domein effectiever en efficiënter te organiseren en maakten een integrale benadering mogelijk van inwoners met problemen op meerdere leefgebieden.

1.3 ERVARINGEN, ONTWIKKELINGEN EN AMBITIES

De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan een goed basisniveau van ondersteuning in de gemeente. Iemand komt in aanmerking voor ondersteuning door de gemeente als eigen kracht, gebruikelijke hulp¹, mantelzorg, algemene voorzieningen of hulp uit het sociaal netwerk niet voldoende bijdraagt aan de zelfredzaamheid of deelname aan het maatschappelijk leven (participatie). Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, zal dus altijd maatwerk geleverd worden.

Het huidige beleidskader, zoals vastgelegd in het Wmo-beleidsplan 2015-2018, ligt in lijn met het wettelijk kader, namelijk het bieden van ondersteuning aan inwoners met een beperking bij het voeren van regie op het eigen leven, het uitvoeren van algemene dagelijkse levensverrichtingen en het ontmoeten van anderen, zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en participeren in de maatschappij. Dat we onze doelstellingen hebben bereikt, wordt bevestigd door de verschillende bronnen (cliëntervaringsonderzoek en prestatie-indicatoren gebaseerd op monitorinformatie van maatschappelijke partners) die iets zeggen over de uitvoering van Wmo. Deze bronnen laten een overwegend positief beeld zien.

---

¹ Hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van huisgenoten zoals de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Er zijn ontwikkelingen (geweest en lopende) die van invloed zijn op het Wmo-beleidskader. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Lagere eigen bijdrage door invoering van abonnementstarief Wmo
- Toename van de zorgvraag door een lagere eigen bijdrage
- Waarborging verhouding prijs/kwaliteit (AMvB reële prijs Wmo)
- Effect Wet minimumloon op hoogte persoonsgebonden budget
- Toename aantal meldingen bij Veilig Thuis
- Aanscherping wet verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Nieuwe regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
- Landelijke aanpak personen met verward gedrag
- Decentralisatie Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
- Invoering Wet verplichte ggz

Het Wmo-beleidskader biedt voldoende ruimte en mogelijkheden om invulling te geven aan deze ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen hebben wel effect op de manier waarop we als gemeente invulling geven aan de uitvoering van de Wmo-taken.

De in het coalitieakkoord genoemde ambities die zijn genoemd onder de onderwerpen 'zorg' en 'actieve en respectvolle gemeente' passen binnen de kaders van de Wmo en het huidige beleidskader, zoals vastgesteld in Beleidsplan Wmo 2015-2018. De volgende ambities maken deel uit het coalitieakkoord:

- iedereen kan actief deelnemen aan de samenleving
- mensen die zich eenzaam voelen worden geholpen bij hun maatschappelijke deelname
- vrijwilligers worden zo goed mogelijk ondersteund
- kwalitatief goede zorg staat voorop
- één loket voor alle hulpvragen binnen het sociaal domein
- integraal oppakken van hulpvragen
- het ZAP is goed toegerust
- de contacten met het ZAP zijn laagdrempelig en klantvriendelijk
- maatwerk en snel handelen zijn uitgangspunt in de zorgverlening
- korte wachttijden en vaste handen in de thuiszorg
- investeren in de ondersteuning aan mantelzorgers, waaronder respijtzorg

De ambities uit het coalitieakkoord zijn vertaald naar acties in de Collegeagenda 2018-2022. Een groot deel van de ambities hebben al hun grondslag in het bestaande Wmo-beleid.

De goede resultaten, ontwikkelingen en ambities van het college staan uitgebreid beschreven in de Startnotitie Beleidsplan Wmo 2019. Deze Startnotitie is als bijlage bij het college- en raadsvoorstel ter vaststelling van het Beleidsplan Wmo 2020-2025 toegevoegd.

Afgelopen jaren zijn de taken die de gemeente Ouder-Amstel op grond van de Wmo heeft uitgevoerd binnen de in de begroting opgenomen budgetten gebleven. Daarmee hebben we de bezuinigingsopgaven die vanuit het Rijk bij de decentralisatie van Wmo-taken in 2015 was opgelegd behaald. Het overschot aan Wmo-middelen is gebruikt om de tekorten binnen het sociaal domein (Jeugdwet en Participatie) op te vangen. Verbeterde contractafspraken (door inkoop en aanbesteding) en het herindiceren van bestaande indicaties die in 2015 vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wmo zijn overgedragen hebben bijgedragen aan dit overschot. In hoofdstuk 7 wordt een overzicht gegeven van de uitgaven Wmo vanaf 2015.

In het Beleidsplan Wmo 2020-2025 is het beleidskader uit het huidige Beleidsplan Wmo behouden en is op basis van ervaringen, ontwikkelingen en nieuwe inzichten het beleidsplan geactualiseerd. In het Beleidsplan Wmo 2020-2025 is beschreven wat we gaan doen om de door het college uitgesproken ambities (collegeagenda 2018-2022) te realiseren, wat de geactualiseerde doelstellingen zijn en wordt het financiële kader geschetst.

1.4 SAMENHANG ANDERE BELEIDSTERREINEN

Het Beleidsplan Wmo 2020-2025 is een plan op hoofdlijnen en uitvoeringsplan in één. Op onderdelen is de samenhang met de andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein meegenomen.

We zien meerwaarde en kansen in een integrale nota voor de beleidsterreinen Wmo, Participatiewet, Jeugdwet, Wet Publieke Gezondheid en delen van aanverwante beleidsterreinen zoals onderwijs, minimabeleid, schuldhulpverlening, sport, spelen, welzijn en cultuur. Een integrale visie voor het sociaal domein zal komende beleidsperiode worden onderzocht. Het vaststellen van een nieuw Wmo-beleidskader is nodig om de ondersteuning aan de inwoners van Ouder-Amstel te waarborgen en kan niet wachten op de ontwikkeling van een eventuele integrale beleidsnota. De uitgangspunten uit dit Beleidsplan Wmo worden uiteraard meegenomen bij het tot stand komen van een eventuele integrale beleidsnota.

1.5 SAMENVATTING EN LEESWIJZER

Een weergave van de belangrijkste uitgangspunten in het Beleidsplan Wmo zijn weergegeven in paragraaf 1.6 Schema uitgangspunten Beleidsplan Wmo.

Een tekstuele toelichting op deze uitgangspunten wordt beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 5.

In hoofdstuk 2 zijn het doel en de reikwijdte van de Wmo 2015 beschreven en zijn de visie op en uitgangspunten voor maatschappelijke ondersteuning van Ouder-Amstel opgenomen. Tevens zijn de belangrijkste demografische ontwikkelingen beschreven.

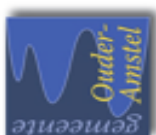
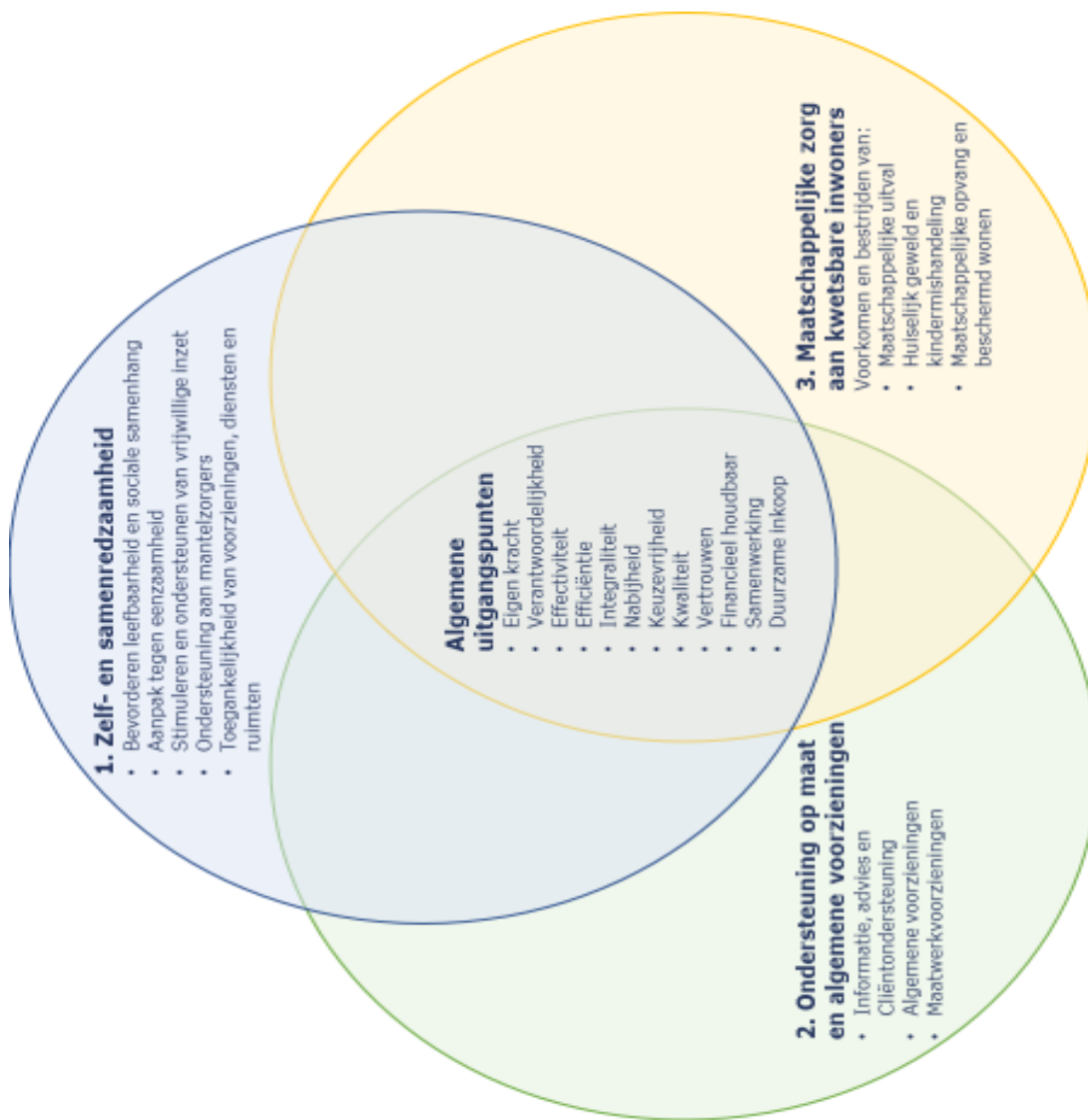
In hoofdstuk 3 zijn de verantwoordelijkheden van de gemeente op het gebied van maatschappelijke ondersteuning ingedeeld in drie thema's;

- **Zelf- en samenredzaamheid** in paragraaf 3.1
- **Ondersteuning op maat en algemene voorzieningen** in paragraaf 3.2
- **Maatschappelijk zorg aan kwetsbare inwoners** in paragraaf 3.3

De kleuren van de thema's zijn gebruikt om de uitgangspunten per thema te benadrukken in het schema in paragraaf 1.6.

In hoofdstuk 4 wordt beschreven wat we gaan doen op het gebied van kwaliteitsbeleid, verantwoording en cliëntparticipatie. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 het financiële kader aangegeven.

In bijlage 1 zijn de relevante begrippen en afkortingen opgenomen. In bijlage 2 zijn de demografische gegevens van Ouder-Amstel weergegeven.

2. MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

2.1 WAT IS DE WMO 2015

De Wmo 2015 beoogt inwoners met een beperking ondersteuning te bieden bij het voeren van regie op het eigen leven, het uitvoeren van algemene dagelijkse levensverrichtingen en het ontmoeten van anderen, zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en participeren in de maatschappij.

De eigen verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar zijn belangrijke pijlers in de Wmo 2015. Iemand komt pas in aanmerking voor ondersteuning door de gemeente indien hij "niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie" (artikel 1.2.1 van de Wmo 2015).

De prestatievelden uit de Wmo zijn vertaald naar drie thema's:

1. **Zelf- en samenredzaamheid;** het bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor inwoners met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, evenals voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
2. **Ondersteuning op maat en algemene voorzieningen;** het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.
3. **Maatschappelijk zorg aan kwetsbare inwoners;** bieden van beschermd wonen en opvang

Deze drie thema's zijn verder uitgewerkt in de hoofdstuk 3.

2.2 VISIE OP MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Ouder-Amstel beoogt dat inwoners naar vermogen mee doen aan de samenleving. Inwoners behouden zo lang mogelijk zelf de regie op het vinden van oplossingen voor problemen die het meedoen in de weg staan. Ze hebben niet alleen een verantwoordelijkheid naar zichzelf, maar ook naar anderen. Waar nodig stimuleert de gemeente de mogelijkheden van inwoners om voor zichzelf en voor andere te zorgen. Wanneer blijkt dat inwoners niet (meer) op eigen kracht kunnen meedoen, kunnen zij rekenen op ondersteuning van de gemeente bestaande uit laagdrempelige algemene voorzieningen en individuele (maatwerk)oplossingen. Deze ondersteuning wordt zo veel mogelijk in de eigen woon- en leefomgeving georganiseerd. Inwoners die niet in staat zijn zich te handhaven in de samenleving worden opgevangen in een veilige omgeving. Hierbij wordt zoveel mogelijk ingezet op het (helpen) herstellen van de zelfredzaamheid en het begeleiden naar weer zelfstandig wonen.

2.3 ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

De visie onder paragraaf 2.2 is vertaald naar de volgende algemene uitgangspunten:

1. **Eigen kracht:** inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor het meedoen aan de samenleving en het oplossen van problemen bij het meedoen aan de samenleving. De regie wordt zoveel mogelijk bij de zorgvrager gelaten en alleen overgenomen door de gemeente wanneer dit noodzakelijk is.
2. **Verantwoordelijkheid voor elkaar:** Inwoners zijn niet alleen verantwoordelijk voor zichzelf maar hebben ook een verantwoordelijkheid om elkaar –waar kan- te helpen en te ondersteunen. Een sterke sociale structuur en sociale samenhang zijn hier de basis voor.
3. **Effectiviteit:** de ondersteuning van de gemeente is afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de zorgvrager en gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en bevorderen van de maatschappelijke participatie.

4. Efficiëntie: de ondersteuning is zo kort en zo licht mogelijk en zo veel mogelijk in de vorm van algemene voorzieningen die aansluiten op het normale dagelijkse leven van inwoners. Indien de ondersteuning niet beschikbaar is in de vorm van een algemene voorziening worden individuele maatwerkvoorzieningen ingezet.
5. Integraliteit: wanneer inwoners zich melden met een vraag (zorgbehoefte) worden in het onderzoek alle leefgebieden betrokken (gezondheid, opvoeding, financiën, wonen, welzijn, werk en inkomen) en wordt vervolgens een integraal ondersteuningsplan opgesteld. Bij het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte staat niet de beperking, maar de zelfredzaamheid en het te bereiken resultaat centraal.
6. Nabijheid: inwoners dienen zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving toegang te kunnen krijgen tot de verschillende vormen van ondersteuning die aansluiten op hun eigen behoefte en mogelijkheden.
7. Keuzevrijheid: inwoners kunnen kiezen uit een breed ondersteuningsaanbod en hebben binnen het door de gemeente gecontracteerde aanbod keuzevrijheid. Het persoonsgebonden budget (pgb) wordt zoveel mogelijk ingezet als instrument om keuzevrijheid en eigen regie te bevorderen.
8. Kwaliteit: de nog te ontwikkelen landelijke basiseisen worden waar nodig aangevuld om een klantvriendelijke, integrale, efficiënte en resultaatgerichte ondersteuning te realiseren.
9. Vertrouwen: wederzijds vertrouwen is een belangrijke basis voor de relatie met maatschappelijke partners. Gestreefd wordt naar duurzame relaties en optimaal gebruik van de kennis en expertise van de partners met ruimte voor vernieuwing binnen de door de gemeente gestelde (financiële) kaders.
10. Financieel houdbaar: de beschikbare middelen moeten efficiënt en effectief worden ingezet door optimaal benutten van de verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de samenleving en bieden van ondersteuningsarrangementen op maat.

Tijdens een commissiebijeenkomst in mei 2019 heeft de commissie B & B aangegeven dat deze algemene beleidsuitgangspunten een goed basis vormen voor de uitvoering van de Wmo 2015 in de aankomende beleidsperiode en de wijze waarop wij de inwoners van Ouder-Amstel ondersteunen.

2.4 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

Er zijn diverse demografische ontwikkelingen die in de toekomst van invloed zijn op de zorgbehoefte van zelfstandig wonende inwoners en de mogelijkheden in de samenleving om deze hulp en ondersteuning te bieden. De vermelde informatie en cijfers zijn gebaseerd op publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de Gezondheidsmonitor, de Monitor Sociaal Domein op www.waarstaatjegemeente.nl, en Stichting Alzheimer Nederland.

Ouderen zijn een grote doelgroep onder de Wmo maar zeker niet de enige doelgroep. De ontwikkelingen in de doelgroep ouderen hebben echter wel een nadrukkelijk effect op de gemeentelijke zorgvraag. De belangrijkste landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de gemeentelijke zorgvraag zijn:

TOENAME AANTAL OUDEREN EN TOENAME LEVENSV ERWACHTING

De vergrijzing van de bevolking van Nederland is de afgelopen jaren sterk gestegen. De 'grijze druk', de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar is gestegen van 30% in 2015 tot 52% in 2018. Verwachting is dat de vergrijzing blijft stijgen. In 2018 wonen er 778.914 80-plussers in Nederland; in 2040 zullen dat er op basis van de prognose van het CBS 1,6 miljoen, ruim 2 keer zoveel zijn.

In 2060 is de levensverwachting bij geboorte verder opgelopen naar 86,08 jaar voor mannen en 90,08 jaar voor vrouwen.

Het aandeel 80-plussers is in n Ouder-Amstel hoger dan landelijk (4,9% t.o.v. 4,5% landelijk) en ook de grijze druk is relatief hoog (56,7% t.o.v. 52,6% landelijk). Aangezien ouderen de meeste zorg nodig hebben betekent dit ook een meerjarig verhogend effect op de totale zorgvraag.

TOENAME AANTAL PERSONEN MET DEMENTIE

In Nederland lijden ruim 270.000 aan mensen dementie. Dit aantal zal mede door de vergrijzing verder toenemen en - indien er geen effectieve medicatie komt - rond het jaar 2040 mogelijk verdubbeld zijn. Leeftijd is de belangrijkste risicofactor voor dementie. Ruim 95% van alle mensen met dementie is ouder dan 65 jaar. Ruim 25% van de mensen boven de 80 jaar heeft dementie en boven de 90 jaar heeft ruim 40% dementie. Ongeveer 74% van de mensen met dementie woont thuis en wordt verzorgd door hun naaste familie en/of omgeving, de zogenaamde mantelzorgers. Ruim de helft van de mantelzorgers van mensen met dementie is zwaar belast, waarvan 3% overbelast.

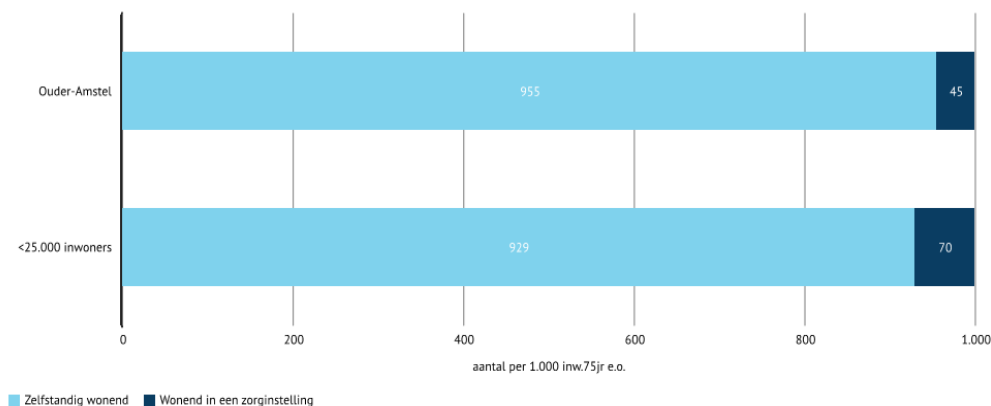
Volgens de prognose van Alzheimer Nederland zal in Ouder-Amstel het aantal personen met dementie van 250 in 2018 stijgen naar 760 in 2050.

MEER OUDEREN ALLEENSTAAND, MINDER OUDEREN IN INSTELLING

In de toekomst zijn relatief meer ouderen alleenstaand . Ook stijgt in de toekomst het percentage ouderen dat zelfstandig woont en daalt het percentage ouderen dat woont in een institutioneel huishouden (verpleeg- en verzorgingshuizen). De totale vraag naar plaatsen in verpleeg- en verzorgingshuizen zal naar verwachting wel toenemen rond 2020, omdat het absolute aantal ouderen sterk zal toenemen.

Ouder-Amstel heeft een relatief laag percentage alleenstaanden (35% t.o.v. 38% landelijk). Aangezien alleenstaanden in het algemeen sneller zijn aangewezen op hulp van buitenaf, heeft het lage percentage een verlagend effect op de totale zorgvraag.

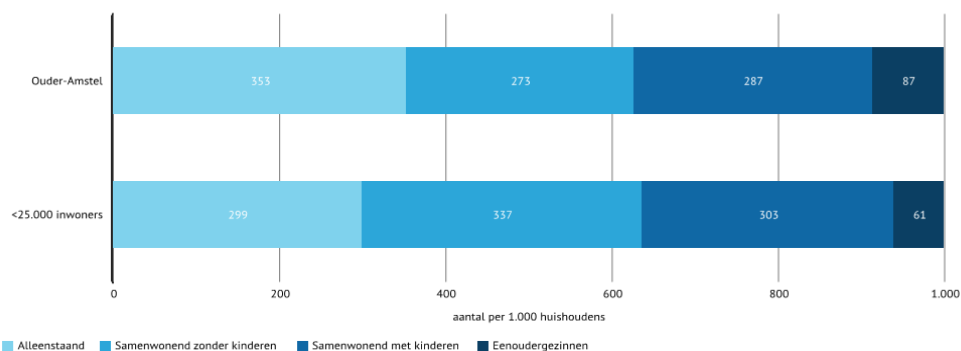
De volgende tabel geeft het aantal inwoners van 75 jaar en ouder weer die zelfstandig of in een zorginstelling wonen.

Figuur 1: Het aantal inwoners van 75 jaar en ouder die zelfstandig of in een zorginstelling wonen. bron: rapportage gemeentelijke monitor sociaal domein op www.waarstaatjegemeente.nl.

AANTAL HUISHOUDENS STIJGT, HUISHOUDENSGROOTTE DAALT

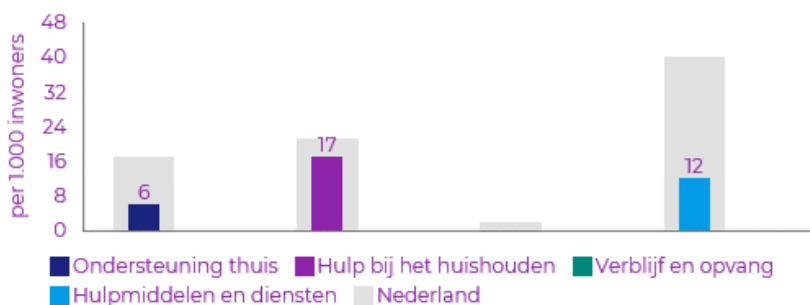
In de toekomst stijgt naar verwachting het aantal huishoudens van 7,9 miljoen huishoudens in 2019 naar 8,6 miljoen in 2060. Deze toename komt bijna volledig voor rekening van ouderen (vergrijzing). Aangezien ouderen een steeds hogere levensverwachting hebben, blijft deze groep veel langer zelfstandig een eenpersoonshuishouden voeren en zijn meer aangewezen op de hulp van anderen en voorzieningen in de directe woonomgeving. De gemiddelde huishoudensgrootte zal de komende decennia dalen van 2,15 personen per huishouden in 2019 tot 2,07 rond 2060.

Figuur 2: Het aantal huishoudens in vergelijking met de referentiegroep (per 1.000 huishoudens), 2018
bron: rapportage gemeentelijke monitor sociaal domein op www.waarstaatjegemeente.nl.

SOCIAAL ECONOMISCHE OMSTANDIGHEDEN

De sociaaleconomische omstandigheden zijn goed in Ouder-Amstel. Er is een hoog gemiddeld inkomen per huishouden (€ 42.700 t.o.v. € 32.000 landelijk, peiljaar 2018) en een laag percentage lage inkomens (5,6% t.o.v. 8,2% landelijk, peiljaar 2018). Aangezien inkomen van invloed is op de mogelijkheid om te kunnen participeren en om zelf hulpbronnen in te kunnen schakelen hebben deze omstandigheden in Ouder-Amstel een verlagend effect op de totale zorgbehoefte tot nu toe.

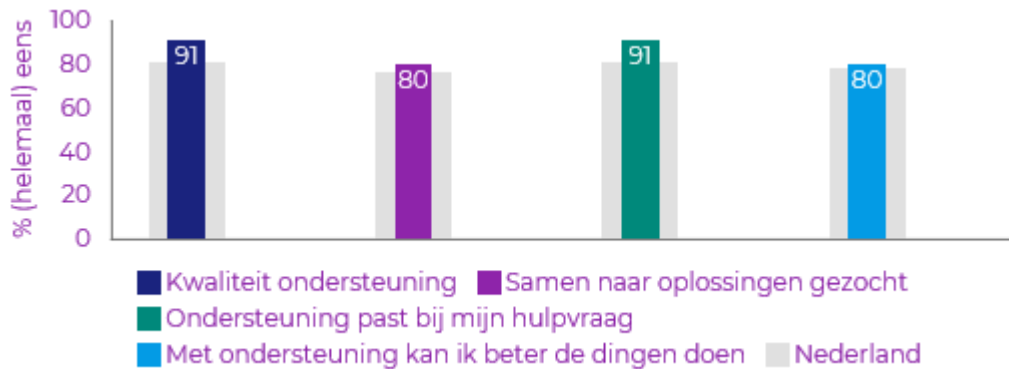
Figuur 3: Het aantal inwoners met individuele Wmo-voorzieningen
bron: rapportage gemeentelijke monitor sociaal domein op www.waarstaatjegemeente.nl.

De mate waarin de genoemde sociaal economische effecten (verlagend dan wel verhogend) de totale zorgvraag in de toekomst beïnvloeden is niet kwantificeerbaar.

2.5 CLIËNTERVARINGEN

De ervaringen met het Wmo-beleid spelen een belangrijke rol bij de actualisatie van het Beleidsplan Wmo. Er zijn verschillende bronnen die iets zeggen over de kwaliteit van de verschillende vormen van ondersteuning en de ervaringen van cliënten met deze ondersteuning. Een belangrijke bron is het jaarlijks cliëntervaringsonderzoek Wmo.

In de Wmo 2015 is bepaald dat het college jaarlijks onderzoekt hoe cliënten de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning ervaren. De resultaten van het cliëntervaringsonderzoek worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl en laten over de afgelopen jaren (in vergelijking met andere gemeenten in Nederland) een positief resultaat zien.

Figuur 4: Cliëntervaring

bron: rapportage gemeentelijke monitor sociaal domein op www.waarstaatjegemeente.nl.

3. THEMA'S MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

3.1 ZELF- EN SAMENREDZAAMHEID

3.1.1 BEVORDEREN LEEFBAARHEID, SOCIALE SAMENHANG EN ZELFREDZAAMHEID

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We willen de sociale samenhang bevorderen en onderlinge contacten tussen inwoners stimuleren. Dit levert een bijdrage aan het ontstaan en in stand houden van sociale netwerken en onderlinge hulprelaties. Het is daarom van belang dat er voldoende ontmoetingsmogelijkheden zijn en inwoners actief worden betrokken bij hun eigen woon- en leefomgeving.²

Ernstige eenzaamheid komt relatief vaak voor onder 19 – 34 jarigen en 75-plussers in Ouder-Amstel. Landelijk ligt het percentage ernstige eenzaamheid op 10%. In Ouderkerk ligt het percentage ernstige eenzaamheid tussen 4 en de 6 procent, terwijl dit in Duivendrecht tussen de 9 en de 11 procent ligt.

Het beleid van de gemeente is op gericht om de zelfredzaamheid te versterken. Naast voldoende ontmoetingsplaatsen met een laagdrempelig aanbod van activiteiten en het stimuleren om hier gebruik van te maken, moet er meer gebeuren om eenzamen te bereiken. Om ook het sociaal netwerk rondom 19-34 jarigen te versterken moeten andere middelen worden ingezet om hen te bereiken en worden gezocht naar activiteiten die bij de verschillende doelgroepen passen.

Doelstellingen

In beide dorpskernen zijn voldoende ontmoetingsmogelijkheden aanwezig waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en hun sociale netwerk kunnen versterken en wordt tevens ingezet op andere vormen van netwerkvorming, waarbij gebruik wordt gemaakt van de huidige technologie, die past bij de verschillende doelgroepen

Voor kwetsbare doelgroepen is het aanbod voldoende laagdrempelig en draagt het bij aan het bevorderen van de zelfredzaamheid

Individuele dienstverlening aan ouderen, gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid en het langer zelfstandig wonen van ouderen, wordt gestimuleerd en waar nodig gefaciliteerd (aanbod serviceorganisaties en welzijnsaanbod)

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

Ouder-Amstel verleent subsidie aan een aantal instellingen voor het ontwikkelen van activiteiten gericht op ontmoeting en het bevorderen van sociale contacten. In dit kader is Coherente een belangrijke maatschappelijke partner voor de gemeente. In aanvulling op het aanbod van Coherente worden enkele regionale voorzieningen gesubsidieerd, te weten De Belklus en De Schakel.

COHERENTE

Coherente biedt een breed aanbod aan ontmoetingsmogelijkheden voor volwassenen, groepsactiviteiten voor zelfstandig wonende ouderen en individuele dienstverlening aan zelfstandig wonende ouderen.

Praktijkvoorbeeld

² Volgens het eind 2014 uitgevoerde burgeronderzoek van Waarstaatjegemeente.nl kan in Ouder-Amstel 88% (2018 95%) van de mensen zeker of waarschijnlijk terugvallen op familie of vrienden en 61% (2018 82%) op mensen in de buurt.

Mevrouw X is 83 jaar en woont sinds het overlijden van haar partner alleen. In het weekend komt meestal één van de kinderen op bezoek maar doordeweeks is mevrouw veel alleen. De dochter van mevrouw maakt zich zorgen om haar moeder en neemt contact op met het Zorgadviespunt die haar verwijst naar Co's Kamer, één van de activiteiten van Coherente. Mevrouw kan na een kennismakingsgesprek bij haar thuis meerdere keren per week naar Co's Kamer in het Dorpshuis. Samen met vrijwilligers worden verschillende activiteiten georganiseerd waaraan mevrouw kan deelnemen. Het vervoer van en naar het Dorpshuis wordt geregeld door een vrijwilliger van Coherente.

Op basis van het gemeentelijke sport- en gezondheidsbeleid worden door Coherente ook activiteiten georganiseerd gericht op het stimuleren van bewegen en een gezonde leefstijl voor senioren. Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om te kunnen participeren en daarmee dragen deze activiteiten bij aan het voorkomen van gezondheidsproblemen en participatieproblemen en stimuleren de zelfredzaamheid. Voor het volledige aanbod van activiteiten wordt verwezen naar de website van Coherente www.coherente.nl.

DE BELKLUS

De dienstverlening van de Belklus is voor oudere en mindervalide inwoners en levert een bijdrage aan het zo lang mogelijk zelfstandig wonen van ouderen en mensen met een beperking. De dienstverlening van de Belklus wordt uitgevoerd door vrijwilligers en is gratis (alleen betaling van materiaalkosten) voor inwoners. Het werkgebied van de Belklus is Amstelveen, Uithoorn en Ouder-Amstel. De klussen betreffen vooral werkzaamheden aan sanitair, elektra en tv/radio/video.

DE SCHAKEL

De Schakel is een vereniging voor mensen (vanaf 16 jaar) met een verstandelijke beperking. Het gaat om mensen die of thuis wonen of in een instelling zoals Ons Tweede Thuis. De Schakel heeft tot doel het bevorderen en verbeteren van vrijetijdsbesteding van deze doelgroep. Dit doel wordt bereikt door het organiseren van activiteiten rondom de thema's ontmoeting, bewegen, creatief, cultuur en vakantie. Hierbij staat het contact tussen de mensen met een verstandelijke beperking en de vrijwilligers centraal, in een omgeving die hen vertrouwd is en die gezelligheid biedt.

ANDERE MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS

Naast de partijen waar de gemeente subsidie aan verleend zijn er diverse organisaties die activiteiten bieden voor (kwetsbare) ouderen zoals Humanitas, de kerken, de Zonnebloem en het Rode Kruis. Vrijwilligers bezoeken ouderen, zieken en inwoners met een beperking organiseren ontspanningsbijeenkomsten. Het activiteitenaanbod voor ouderen bij Coherente wordt afgestemd dan wel in samenwerking uitgevoerd met een aantal van deze organisaties.

AANPAK TEGEN EENZAAMHEID

Om eenzaamheid preventief te kunnen aanpakken en het taboe op eenzaamheid te doorbreken onder een grotere doelgroep dan alleen ouderen, sluiten we aan bij de landelijke campagne 'één tegen eenzaamheid'. Vanuit deze landelijke campagne worden door de lokale partijen campagnes gestart. Doel is de bewustwording te vergroten van de belangrijkste risicofactoren voor eenzaamheid (o.a. ingrijpende levensgebeurtenissen) onder alle inwoners en het bouwen en onderhouden van een divers sociaal netwerk stimuleren. Voor de doelgroep 19 -34 jaar wordt onderzocht waar behoefte aan is, zodat voor hen gerichte activiteiten kunnen worden ontwikkelt.

Vanuit het landelijke Actieprogramma Eén tegen eenzaamheid kan door maatschappelijke partners zoals Coherente een subsidie worden aangevraagd voor de opzet, uitwerking en beschrijving van startende en bestaande lokale initiatieven tegen eenzaamheid. Hieraan zijn voorwaarden verbonden, waaronder dat de doelgroep 75 jaar en ouder moet zijn. Coherente wordt gevraagd om deze subsidie aan te vragen. Omdat de aanpak tegen eenzaamheid onder jongeren niet onder deze subsidie kan vallen en vroegtijdige signalering en voorkoming van eenzaamheid onder jongeren een preventieve werking heeft, is het belangrijk dat éénmalig een aanvullende subsidie aan Coherente wordt verstrekt om de kosten van het aanvragen van een subsidie bij ZonMW en een aanpak voor eenzaamheid onder jongeren te ontwikkelen.

Daarnaast is het belangrijk om eenzaamheid vroegtijdig te signaleren en het opvolgen van deze signalen goed te regelen met een passend aanbod. Een voorbeeld is Welzijn op Recept, waarbij de huisartsen samenwerken met maatschappelijk werk en Coherente. Schuldhulpverleners, mantelzorgers, medewerkers van het ZAP en vrijwilligers komen dagelijks in aanraking met de verschillende risicogroepen. Door hen te trainen op de signalen van eenzaamheid en hoe zij dit bespreekbaar maken, kunnen ook zij verwijzen naar een passend aanbod.

3.1.2 STIMULEREN EN ONDERSTEUNEN VAN VRIJWILLIGE INZET

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De inzet van vrijwilligers is onmisbaar voor het functioneren van vele verenigingen en organisaties op het gebied van sociaal-cultureel werk, opbouwwerk, belangenbehartiging, sport, kerken en zorg. Vrijwilligers zijn nodig om deze voorzieningen in stand te houden, maar met vrijwilligerswerk geven inwoners ook invulling aan hun eigen meedoen. Het beleid van de overheid is ook gericht op het invullen van zorgtaken door vrijwilligers. Het is daarom van belang om vrijwilligerswerk te stimuleren en te ondersteunen. Ook met de gecontracteerde zorgaanbieders zijn afspraken gemaakt om waar mogelijk vrijwilligers in te zetten ter ondersteuning van de professional. Het stimuleren en ondersteunen van vrijwillige inzet maakt ook onderdeel uit van de Beleidsnota Sport Mee(r) doen met Sport 2017-2024 en de cultuurnota 2019-2024 'Kunst en cultuur maken we samen'.

Het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk in Ouder-Amstel doet bedraagt 45% (2018). Het percentage is ten opzicht van 2014 (47%) gedaald. Inwoners werken langer door, waardoor er minder tijd overblijft voor vrijwilligerswerk. Bij het stimuleren en ondersteunen van de vrijwillige inzet moet rekening gehouden worden met trends zoals een toegenomen vraag naar vrijwilligers, individualisering, keuzevrijheid en informatisering en ingespeeld worden op eigentijdse vormen van vrijwilligerswerk.

Op basis van de motie 'Vrijwilligers ondersteunen' is in 2016, een behoefteonderzoek onder vrijwilligersorganisaties uitgevoerd. Samen met verenigingen en stichtingen is gekeken naar welke informatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering behoefte is en op welke manier dit het beste kan worden aangeboden aan de vrijwilligers. De aanbevelingen zijn door het Coördinatiepunt Vrijwillige Inzet (CVI) van Coherente in de huidige werkwijze opgenomen.

Doelstellingen

Vrijwilligers(organisaties) worden ondersteund door het bieden van informatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering

Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd en systematisch gepromoot

HET COÖRDINATIEPUNT VRIJWILLIGE INZET

Ter ondersteuning en stimulering van het vrijwilligerswerk in Ouder-Amstel heeft Coherente het Coördinatiepunt Vrijwillige Inzet (CVI) opgezet. Het CVI heeft de volgende taken:

- stimuleren en systematisch promoten vrijwilligerswerk;
- informatie- en advies over vrijwilligerswerk;
- deskundigheidsbevordering.

In het kader van de participatiewet voert het CVI ook een bemiddelings- en begeleidingsfunctie uit, gericht op het vinden van een passende, op re-integratie gerichte, vrijwilligersplaats voor de daarvoor in aanmerking komende personen. Deze activiteiten worden door de gemeente gefinancierd vanuit het participatiebudget.

Om te voorkomen dat organisaties op dezelfde momenten activiteiten organiseren, waar vrijwilligers bij zijn betrokken, komt elk kwartaal het Gezamenlijk Vrijwilligersoverleg Ouderkerk (GVO), onder aanvoering van Coherente, bij elkaar om de activiteiten op elkaar af te stemmen. In Duivendrecht ontbreekt een gezamenlijk vrijwilligersoverleg. Hier wordt, door Coherente, de komende periode nogmaals op in gezet.

VRIJWILLIGERSVERZEKERING

De vrijwilligersverzekering is een secundaire dekking voor risico's van vrijwilligers die in organisatorisch verband onverplicht en onbetaald vrijwilligerswerk doen. Hiermee zijn de vrijwilligers gedekt voor de financiële gevolgen van schade of letsel bij de uitvoering van hun vrijwilligers taken. Niet alle vrijwilligersorganisaties zijn voor deze risico's (afdoende) verzekerd. Deze risico's kunnen mensen ervan weerhouden om vrijwilligerswerk te doen. Daarnaast is het onwenselijk dat mensen die zich vrijwillig en onbetaald inzetten voor de samenleving persoonlijk schade zouden lijden als direct gevolg van hun werkzaamheden als vrijwilliger. Ook mantelzorgers zijn meeverzekerd op de ongevallen- en persoonlijke eigendommenverzekering voor vrijwilligers. De verzekering is een aanvulling op de verzekering van alle vrijwilligersorganisaties in Ouder-Amstel. Deze verzekering ontslaat (vrijwilligers) organisaties niet van de noodzaak om hun verzekering zelf goed te regelen.

3.1.3 ONDERSTEUNING MANTELZORGERS

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De landelijke definitie van mantelzorg gaat uit van het criterium 8 uur per week (intensief) en/of langer dan 3 maanden (lang). In de praktijk wordt deze norm flexibel gehanteerd. Het gaat om inwoners die gedurende langere tijd zorgen voor een persoon met een chronische ziekte of beperking waarmee de mantelzorger een persoonlijke band heeft (bijvoorbeeld een partner, kind, ouder, vriend, buurvrouw of familielid). Naarmate de zorg intensiever wordt en/of langer duurt neemt het risico op overbelasting van de mantelzorger toe. De draagkracht van de mantelzorger en eventuele risico op overbelasting zijn onderwerp van gesprek op het moment dat een mantelzorger in beeld is in het kader van een Wmo-aanvraag van de zorgbehoevende. De inzet van de mantelzorger is vrijblijvend en kan niet worden verplicht.

Het aandeel mantelzorgers in Duivendrecht blijft achter bij de landelijke cijfers (Gezondheidsmonitor 2016). Dit is ook te zien bij het aantal ingeschrevenen bij Mantelzorg & Meer. Om dit aandeel te vergroten is extra inzet in Duivendrecht noodzakelijk.

Doelstellingen

Er is een breed ondersteuningsaanbod beschikbaar gericht op het ondersteunen van mantelzorgers bij hun zorgtaken.

Ter ondersteuning en waardering ontvangen mantelzorgers een jaarlijkse een blijk van waardering

Het ondersteuningsaanbod is bekend bij mantelzorgers (met een focus op het bereiken van mantelzorgers in Duivendrecht)

Overbelasting van mantelzorgers wordt zoveel mogelijk voorkomen door de inzet van diverse vormen van respijtzorg (tijdelijk overnemen zorg door vrijwilligers, logeeropvang en dagbesteding)

Mantelzorgers worden betrokken bij het in beeld brengen van de zorgvraag en het opstellen van het ondersteuningsplan voor de cliënt

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

RESPIJTZORG

Respijtzorg is een verzamelbegrip voor alle voorzieningen waarbij de zorg aan een zorgbehoevende tijdelijk door vrijwilligers of beroepskrachten wordt overgenomen ter ontlasting van de mantelzorger. Dit kunnen maatwerkvoorzieningen zijn zoals dagbesteding of logeeropvang zijn, maar ook een vrijwilliger via Mantelzorg & Meer.

Voorbeeld

De partner van meneer X lijdt aan dementie en woont nog thuis. Meneer X speelt als partner en mantelzorger een belangrijke rol in de ondersteuning van zijn partner. Mevrouw X kan niet alleen zijn, gaat 's nachts veel uit bed en heeft hulp nodig dagelijkse handelingen (eten, toiletbezoek, aankleden). Ter ontlasting van meneer X als mantelzorger gaat mevrouw X 3 dagen in de week naar een dagbesteding in de buurt. Ondanks dat meneer X de vele zorg taken met liefde doet merkt hij dat de grens van willen en kunnen is bereikt. Hij zou graag wat meer tijd voor zichzelf hebben of eens op vakantie gaan om bij te tanken. Via Mantelzorg en Meer hoort meneer X over de mogelijkheid van Logeeropvang. Hij vraagt daarom voor zijn partner een indicatie voor logeeropvang bij de gemeente aan. Mevrouw X kan dan af en toe een etmaal of tijdens de vakantie van meneer X een paar weken uit logeren in een veilige en huiselijke omgeving. Ook dagactiviteiten maken onderdeel uit van deze logeeropvang. Hierdoor heeft meneer X meer tijd voor zichzelf en kan hij zich weer opladen voor de zorg voor zijn partner.

Slechts een klein deel van de mantelzorgers is bekend bij het regionale steunpunt voor mantelzorgers (per 1 januari 2019 zijn 203 mantelzorgers ingeschreven bij Mantelzorg & Meer, op 1-1-2015 waren dit er 141). Gebleken is dat het lastig is mantelzorgers te bereiken. Eén van de redenen is dat mantelzorgers zichzelf niet als mantelzorger zien en zich dus ook niet aangesproken voelen door het ondersteuningsaanbod.

Mantelzorgers worden daarom bij voorkeur direct betrokken bij het in kaart brengen van ondersteuningsbehoefte van de zorgvrager. Hierdoor kan rekening worden gehouden met de behoefte en draagkracht van de mantelzorger en kan de mantelzorger worden geïnformeerd over het aanwezige ondersteuningsaanbod.

BEREIK MANTELZORGERS VERGROTEN

Het regionale steunpunt Mantelzorg & Meer biedt diverse vormen van ondersteuning aan mantelzorgers. Deze ondersteuning kan bestaan uit het bieden van informatie, praktische en emotionele ondersteuning, lotgenotencontact,zheimercafé en pauze- en logeervoorzieningen ('respijtzorg').

Met Coherente, het ZAP, de eerstelijns (zorg waar iedereen terecht kan zonder verwijzing) en zorgaanbieders zal worden ingezet op het vinden van mantelzorgers. Om mantelzorgers bewust te maken van hun rol zal het aanbod herhaald onder de aandacht worden gebracht via diverse kanalen. Deze activiteiten zijn ook gericht op het verbeteren van de bekendheid van het ondersteuningsaanbod bij huisartsen en andere professionals in de eerstelijns zorg.

De inwoners die gebruik maken van de ondersteuning van Mantelzorg en Meer komen voor 80% uit Ouderkerk en voor 20% uit Duivendrecht. Op basis van de inwoneraantallen in Ouderkerk en Duivendrecht zou de verhouding 60/40 moeten zijn. Er maken minder inwoners van Duivendrecht gebruik van de ondersteuning van Mantelzorg en Meer doordat de activiteiten georganiseerd worden in de regio Amstelland Meerlanden. Inwoners van Duivendrecht zijn meer gericht op Diemen en Amsterdam. Het verplaatsen van activiteiten is voor Mantelzorg en Meer niet haalbaar. Daarom wordt komende beleidsperiode onderzocht of aansluiten bij een andere mantelzorgorganisatie een mogelijkheid is om meer mantelzorgers in Duivendrecht te bereiken en te ondersteunen.

Naast het mantelzorgcafé van Mantelzorg & Meer in Amstelveen kunnen inwoners met dementie, hun partners, burens, hulpverleners en overige belangstellenden uit Ouder-Amstel terecht bij het Alzheimercafé Frankendael in Amsterdam-Oost.

BETREKKEN MANTELZORGERS BIJ ONDERSTEUNINGSPLAN

Wanneer iemand ondersteuning nodig heeft en zich meldt bij het ZAP wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden, beperkingen en wensen van de betrokkenen. Belangrijk is om mantelzorgers direct te betrekken bij het in kaart brengen van ondersteuningsbehoefte van de zorgvrager. Hierdoor kan rekening worden gehouden met de behoefte en draagkracht van de mantelzorger en kan de mantelzorger worden geïnformeerd over het ondersteuningsaanbod via Mantelzorg & Meer.

JAARLIJKSE BLIJK VAN WAARDERING

Het is van belang dat het werk van mantelzorgers wordt gewaardeerd en de mantelzorger zich erkend voelt. Gemeenten zijn vrij op welke wijze zij invulling willen geven aan een blijk van waardering. De waardering van mantelzorgers in Ouder-Amstel bestaat uit een gevarieerd aanbod van activiteiten, die tezamen zowel waardering als een tegemoetkoming in de kosten van mantelzorg geven. Deze jaarlijkse waardering (een VVV cadeaubon van € 75,00) wordt door de mantelzorgorganisatie (Mantelzorg & Meer) uitgereikt. Hiermee wordt tevens gestimuleerd dat mensen zich inschrijven bij Mantelzorg & Meer en daarmee de bekendheid van het ondersteuningsaanbod wordt vergroot.

WOONURGENTIE MANTELZORGER

De woonafstand tussen de mantelzorger en de zorgvrager kan in de praktijk een belemmering zijn bij het bieden van mantelzorg waardoor dicht bij elkaar wonen gewenst is. Het vinden van een geschikte woning door of de mantelzorger of de mantelzorgontvanger kan een knelpunt zijn. In de Huisvestingsverordening Ouder-Amstel 2017 is een urgentieregeling opgenomen. Van belang is hierbij dat het gaat om maatwerk, er geen voorliggende voorzieningen zijn en een andere woning van essentieel belang is voor het functioneren van de zorgvrager.

3.1.4 TOEGANKELIJKHEID VAN VOORZIENINGEN, DIENSTEN EN RUIMTEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Het is belangrijk dat mensen met beperkingen zoveel mogelijk in staat worden gesteld volwaardig te participeren en deel te nemen aan het dagelijks leven. Een goed toegankelijke openbare ruimte bevordert dat inwoners zich zelfstandig -al dan niet met hulpmiddelen en/of begeleiding- kunnen verplaatsen. Hiermee wordt voorkomen dat men afhankelijk wordt van de sociale omgeving of dat men niet meer buiten de deur komt en daardoor mogelijk in een sociaal isolement terechtkomt.

In juni 2016 heeft Nederland het VN-Verdrag rechten voor mensen met een handicap (verder: VN-Verdrag) geratificeerd. Doel van dit VN-verdrag is om drempels voor personen met een beperking zo veel mogelijk weg te nemen, zodat zij volledig kunnen deelnemen aan de samenleving. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Voor gemeenten betekent dit dat zij passende maatregelen moeten nemen zodat personen met een handicap zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk kunnen leven.

Doelstellingen

De toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimte voor mensen met een beperking wordt bevordert en opgenomen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

Om deze doelstelling te realiseren worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Naast de richtlijnen uit het bouwbesluit worden algemeen geaccepteerde richtlijnen (CROW) voor de toegankelijkheid van openbare ruimten en infrastructuur gehanteerd.
- Betrekken van (vertegenwoordigers van) ouderen en mensen met een beperking bij groot onderhoud van openbare ruimten en onderhoudsplannen (groot onderhoud, herinrichting)
- Bij nieuwbouw- en renovatieprojecten de eisen die gelden conform de Integrale Toegankelijkheidsstandaard (ITs) inzake bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een beperking betrekken.

3.1.5 KOSTEN EN MONITORING

Kosten Zelf- en samenredzaamheid	Vanaf 2020
Subsidie Coherente Opbouwwerk, sociaal cultureel werk en CVI	€ 231.887
Subsidie Coherente Ouderenwerk	€ 228.052
Eénmalig extra subsidie Coherente voor opstarten aanpak tegen eenzaamheid (waaronder ook jongeren).	€ 5.000
Subsidie Stichting Belklus	€ 4.000
Subsidie De Schakel	€ 1.000
Kosten Collectieve verzekering vrijwilligers	€ 2.000
Subsidie Stichting Slachtofferhulp	€ 3.043
Subsidie Alzheimer Nederland: Alzheimer café Frankendael in Amsterdam	€ 1.000
Subsidie Mantelzorgorganisaties Ouderkerk en Duivendrecht	€ 27.000
Extra structurele subsidie vergroten bekendheid en ondersteuning aan mantelzorgers (focus Duivendrecht)	€ 17.000
Jaarlijkse blijk van waardering mantelzorgers	€ 20.000
Hospice	€ 10.000
Totaal	€ 549.982

Monitorinformatie en indicatoren Zelf- en samenredzaamheid
Het percentage inwoners dat nauwelijks of geen gevoelens van eenzaamheid ervaart.
Het percentage inwoners dat vindt dat zij te weinig contact met andere mensen heeft
Aantal unieke ouderen dat meedoet aan groepsactiviteiten bij Coherente.
Het aantal vrijwilligers dat bereikt wordt met het ondersteuningsaanbod
Het percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet
Het percentage inwoners dat mantelzorg verleent
Aantal personen aan wie jaarlijkse blijk van waardering is verstrekt
Aantal ingeschreven mantelzorgers bij een mantelzorgorganisatie per Dorpskern
Percentage Wmo-clënten dat aangeeft dat er tijdens de aanvraagprocedure rekening is gehouden met de situatie van de mantelzorger
Percentage Wmo-clënten dat vindt dat de straten, paden en trottoirs in de buurt goed begaanbaar zijn

3.2. ONDERSTEUNING OP MAAT EN ALGEMENE VOORZIENINGEN

3.2.1 INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Informatie en advies is toegankelijk, objectief, vraaggericht, deskundig, onafhankelijk en integraal. Het geven van informatie en advies over de mogelijkheden van ondersteuning moet inwoners helpen zijn/haar probleem zelf op te lossen. Voor ouderen is het van belang dat informatie op het brede terrein van wonen, welzijn, zorg, mobiliteit en inkomen actief wordt aangereikt. Het is essentieel dat de hulpvraag integraal (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) en levensbreed wordt bekeken en daarbij mag de gemeente zich niet beperken tot voorzieningen waarvoor zij zelf verantwoordelijk is.

Gemeenten zijn sinds de invoering van Wmo in 2015 ook verantwoordelijk voor de cliëntondersteuning voor mensen in het gehele sociale domein (dus ook Jeugdwet en Participatiewet) en andere levensdomeinen (zoals de zorg).

Cliëntondersteuning heeft tot doel het versterken van de regie van de cliënt (en zijn omgeving) ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Cliëntondersteuning is een algemene voorziening en is kosteloos voor alle inwoners.

Doelstellingen

Informatie over het totale aanbod aan voorzieningen is voor iedereen beschikbaar en toegankelijk (digitaal, schriftelijk, telefonisch en persoonlijk gesprek) en wordt actief aangeboden aan ouderen (preventief huisbezoek)

Informatie en advies zijn in de eigen omgeving (op dorpskernniveau) beschikbaar via het ZAP, de ouderenadviseur en het algemeen maatschappelijk werk

Cliëntondersteuning is beschikbaar voor iedereen met een ondersteuningsbehoefte en is gericht op het versterken van de regie van de cliënt (en zijn omgeving) ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

INFORMATIE EN ADVIES OVER VOORZIENINGENAANBOD

De informatie moet compleet, vindbaar en begrijpelijk zijn voor inwoners in het algemeen en kwetsbare personen in het bijzonder. De informatie moet daarnaast gebaseerd zijn op de uitgangspunten van de Wmo en verwijzen naar oplossingen in eigen kracht, het sociale netwerk en algemene voorzieningen voordat een oplossing via een maatwerkvoorziening wordt genoemd.

Via het ZAP Ouder-Amstel, de Hulpwijzer Ouder-Amstel, het preventief Huisbezoek Ouderen, de ouderenadviseur en het Algemeen Maatschappelijk Werk is informatie en advies beschikbaar voor inwoners van 18 jaar en ouder met (een verhoogd risico op) problemen op het gebied van zelfredzaamheid en/of participatie.

1. ZORGADVIESPUNT OUDER-AMSTEL (ZAP)

Het ZAP Ouder-Amstel is voor inwoners de toegang tot informatie, advies en ondersteuning voor zowel de Wmo als de Jeugdwet. Het ZAP is daarmee het gemeentelijk toegangspunt, uitgevoerd door uitvoeringsorganisatie Duo+. Bij het ZAP wordt de ondersteuningsbehoefte integraal en levensbreed in beeld gebracht. Het ZAP biedt tevens informatie op het terrein van opgroeien en opvoeden, de toegang tot jeugdhulpverlening, schuldhulpverlening en ondersteuning vanuit de Participatiewet.

Bij het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte maakt het ZAP gebruik van een Zelfredzaamheidsmatrix (Zrm). Met behulp van de Zrm wordt de situatie van de betrokkene in beeld gebracht en in een ondersteuningsplan de te behalen doelen vastgelegd. Het gesprek (keukentafelgesprek) vindt zoveel als mogelijk bij de cliënt thuis plaats en in aanwezigheid van iemand uit het sociaal netwerk (bijvoorbeeld een mantelzorger). Het onderzoek resulteert in een arrangement aan oplossingen op maat bestaande uit een combinatie van informele ondersteuning, algemene en individuele voorzieningen. Het vermogen van wat de aanvrager nog zelf kan of zelf kan regelen en de belastbaarheid/overbelasting van een eventueel mantelzorger wordt meegenomen bij de afweging welke ondersteuning nodig is. Het uitgangspunt bij het onderzoek is dat zoveel mogelijk door het ZAP zelf wordt uitgevoerd en daar waar medische expertise noodzakelijk is, wordt extern advies ingehuurd.

Randvoorwaarden voor de uitvoering van het ZAP zijn: voldoende capaciteit, herkennen en omgaan met beperkingen, kennis van ondersteuningsbehoefte en ondersteuningsoplossingen van de verschillende doelgroepen, gespreksvaardigheden en kennis van de sociale kaart.

---

2. HULPWIJZER

Inwoners van de gemeente Ouder-Amstel kunnen gebruik maken van de Hulpwijzer Ouder-Amstel (www.hulpwijzerouderamstel.nl). De Hulpwijzer Ouder-Amstel geeft antwoord op vragen over wonen, werken, zorg en jeugd en helpt de juiste organisatie te vinden. Via de Hulpwijzer Ouder-Amstel is alle informatie beschikbaar en worden inwoners geholpen bij het maken van keuzes.

---

3. PREVENTIEF HUISBEZOEK

Het preventief huisbezoek wordt aangeboden aan zelfstandig wonende ouderen (vanaf 80 jaar). Het doel van het preventief huisbezoek is tweeledig: enerzijds informatie verstrekken over voorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg en anderzijds inventariseren van signalen en behoeften van ouderen. De getrainde huisbezoekvrijwilligers van Coherente laten op verzoek schriftelijk informatiemateriaal achter en verwijzen zo nodig door naar het ZAP of de ouderenadviseur van Coherente.

CLIENTONDERSTEUNING

Voor inwoners van de gemeente Ouder-Amstel zijn afspraken gemaakt met een partij voor de levering van professionele, onafhankelijke en laagdrempelige cliëntondersteuning aan mensen met een beperking. Deze onafhankelijke partij gaat uit van de eigen kracht van cliënten en dat van hun netwerk. Zij hanteren een integrale benadering: cliënten krijgen ondersteuning op ieder levensgebied en in elke levensfase. Hiervoor moeten zij op de hoogte zijn van de mogelijkheden en voorzieningen in de buurt. Momenteel zijn hiervoor subsidieafspraken gemaakt met MEE Amstel en Zaan.

Alle doelgroepen worden door het ZAP nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheden van cliëntondersteuning. Een cliënt mag, indien gewenst, meerdere cliëntondersteuners meenemen bij het gesprek met het ZAP. Bijvoorbeeld een professionele cliëntondersteuner vanuit MEE en daarnaast een ondersteuner vanuit het eigen netwerk of een familielid.

3.2.2 ALGEMENE VOORZIENINGEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In de Wmo 2015 wordt een onderscheid gemaakt tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Algemene voorzieningen zijn laagdrempelig en zonder indicatie van de gemeente beschikbaar. Een inwoner kan dus ook zonder tussenkomst van de gemeente gebruik maken van algemene voorzieningen. Algemene voorzieningen hebben een preventief karakter. Voorbeelden van bestaande algemene voorzieningen binnen Ouder-Amstel zijn: Co's kamer, HHT Diensten Thuis³, persoonsalarmering, maaltijdservice, klussendienst de Belklus en het seniorenrestaurant.

Praktijkvoorbeeld

De dochter van mevrouw X doet veel (zorg)taken voor haar moeder en heeft daarnaast ook een drukke baan en gezin. Haar eigen huishoudelijke taken schieten er nog wel eens bij in omdat ze in het weekend vaak bij haar moeder is. De dochter staat als mantelzorger ingeschreven bij Mantelzorg & Meer. Via Mantelzorg & Meer hoort de dochter over de HHT Diensten Thuis van de gemeente Ouder-Amstel waarmee zij als mantelzorger tegen een gereduceerd tarief een huishoudelijke hulp kan inhuren via één van de door de gemeenten gecontracteerde aanbieders. Hierdoor heeft de dochter meer tijd voor haar moeder en haar gezin.

Algemene voorzieningen zijn voorliggend op en zijn een volwaardig alternatief voor maatwerkvoorzieningen. In het totale individuele ondersteuningsarrangement vormen eigen kracht, ondersteuning vanuit het eigen netwerk, algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen een integraal, elkaar aanvullend pakket.

Doelstellingen

Waar mogelijk worden algemene voorzieningen ontwikkeld die vrij toegankelijk zijn voor een brede doelgroep als volwaardig alternatief voor maatwerkvoorzieningen

Algemene voorzieningen worden zoveel mogelijk aangeboden in de directe omgeving (dicht bij de zorgvrager), zijn laagdrempelig en sluiten zo veel mogelijk aan op het welzijnsaanbod

Bij algemene voorzieningen worden waar mogelijk vrijwilligers en mantelzorgers ingeschakeld en betrokken

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

Er bestaan reeds diverse algemene voorzieningen die kunnen voorkomen dat een beroep gedaan wordt op een maatwerkvoorziening of als alternatief voor een maatwerkvoorzieningen kunnen worden ingezet.

De voorzieningen worden veelal onder regie en met subsidie van de gemeente uitgevoerd door maatschappelijke organisaties. Daarnaast worden er door marktpartijen diverse servicediensten tegen betaling aangeboden. De aanwezigheid en toegankelijkheid hiervan worden ook betrokken bij het bepalen van de maatschappelijke ondersteuning die noodzakelijk is vanuit de gemeente.

3.2.3 MAATWERKVOORZIENINGEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wanneer iemand met inzet van eigen kracht, gebruikelijke hulp⁴, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen niet of onvoldoende in staat is tot zelfredzaamheid of participatie komt de betrokkene in aanmerking voor een maatwerkvoorziening.

³ Regeling waarmee klanten met een indicatie voor hulp bij het huishouden en mantelzorgers (extra) huishoudelijke taken kunnen laten uitvoeren door een door de gemeente gecontracteerde aanbieder.

⁴ Hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van huisgenoten (echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten).

Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van ondersteuning, hulpmiddelen (zoals een rolstoel of scootmobiel), woningaanpassingen en andere vormen van mogelijke ondersteuning. Op basis van een onderzoek wordt beoordeeld of iemand een maatwerkvoorziening nodig heeft. Indien hier een aanvraag uit volgt neemt het college een besluit dat wordt vastgelegd in een beschikking.

Doelstellingen
Maatwerkvoorzieningen zijn beschikbaar voor mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat tot participatie en dat niet met inzet van eigen kracht, gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kunnen oplossen
De ondersteuning is primair gericht op het herstellen of versterken van de zelfredzaamheid en versterken van het eigen netwerk
Inwoners die in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening hebben keuzevrijheid zowel bij het kiezen van een zorgaanbieder als bij de keuze tussen zorg in natura of een persoonsgebonden budget
Er is een sluitend aanbod van maatwerkvoorzieningen waarbij de gewenste kwaliteit tegen een zo scherp mogelijke prijs wordt ingekocht
De toegang tot maatwerkvoorzieningen verloopt via het ZAP en is klantvriendelijk, integraal en afgestemd op de individuele situatie

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

INKOOP EN OPDRACHTGEVERSCHAP

Keuzevrijheid is in de Wmo 2015 een belangrijk uitgangspunt. Niet alleen de keuze tussen een persoonsgebonden budget (pgb) of zorg in natura, maar ook van welke (gecontracteerde) aanbieder de cliënt de 'hulp in natura' wil ontvangen. Op deze wijze hebben cliënten de mogelijkheid om zoveel mogelijk zelf regie te voeren op de ondersteuning die zij ontvangen.

De gemeente dient door subsidieafspraken en/of inkooprelaties (waar nodig op basis van aanbesteding) zorg te dragen voor een sluitend en voldoende aanbod voor de verschillende doelgroepen (zoals ouderen, mensen met verstandelijke beperking, jongeren die de overstap moeten maken van jeugdhulp naar Wmo, mensen met psychiatrische problematiek) waarbij de gewenste kwaliteit binnen de daarvoor gestelde budgetten blijft. De gemeente sluit, om de keuzevrijheid te waarborgen, voor maatwerkvoorzieningen contracten met bij voorkeur meerdere aanbieders af. Met deze aanbieders worden afspraken gemaakt over de ondersteuningsvormen, de te bereiken doelen, het resultaat, de prijs, de kwaliteit en continuïteit.

Het inkopen van maatwerkvoorzieningen zal bij voorkeur in DUO-verband en waar mogelijk dan wel noodzakelijk op een groter schaalniveau worden gedaan. De regels rondom inkoop- en aanbesteden zijn vastgelegd de Aanbestedingswet 2012 en in de 'Algemene inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten' voor gemeenten die deelnemer zijn in Stichting Rijk.

SOORTEN MAATWERKVOORZIENINGEN

De gemeente Ouder-Amstel heeft verschillende soorten maatwerkvoorzieningen ingekocht:

❖ HULP BIJ HET HUISHOUDEN

Hulp bij het huishouden is een vorm van ondersteuning die helpt bij de uitvoering van huishoudelijke taken zoals schoonmaken, stofzuigen en opruimen. Indien mensen vanwege een beperking onvoldoende in staat zijn tot het voeren van een huishouden kan Hulp bij het huishouden worden ingezet.

❖ WMO-HULPMIDDELEN

Het zichzelf kunnen verplaatsen en het hebben van een geschikte woning zijn belangrijke voorwaarden om zelfstandig te kunnen wonen en participeren. Hulpmiddelen, zoals rolstoelvoorzieningen, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen (zogenaamde 'materiele voorzieningen') en woningaanpassingen kunnen hier aan bijdragen.

❖ WMO-VERVOER

Inwoners met een vervoersbeperking kunnen gebruik maken van het Wmo-vervoer. Het Wmo-vervoer is een vorm van individueel vervoer van deur tot deur binnen een gebied van 25 km rondom het woonadres. Vanaf 1 januari 2020 wordt de leeftijdsgrens van 75 jaar en ouder losgelaten. Dit betekent dat nieuwe cliënten niet meer op grond van hun leeftijd van 75 jaar of ouder een pas voor het Wmo-vervoer kunnen aanvragen maar dat de aanwezigheid van een vervoersbeperking leidend is voor de toekenning van een vervoerspas.

❖ INDIVIDUELE BEGELEIDING

Individuele begeleiding is ondersteuning van de zelfredzaamheid in het dagelijks leven, zoals ondersteuning bij praktische dingen als administratie, regie op het eigen leven en zelfstandig wonen. Ook het aanleren van sociale vaardigheden en ondersteuning bij algemene dagelijkse levensverrichtingen valt hieronder.

❖ HUISHOUDELIJKE BEGELEIDING

Huishoudelijke begeleiding is een vorm van individuele begeleiding waarbij naast eenvoudige psychosociale ondersteuning ook hulp bij het schoonmaken van het huis. De hulp zoekt samen met de cliënt naar de juiste structuur binnen het gezin of de woonsituatie. Bij huishoudelijke begeleiding wordt het ontregelde deel van de huishouding overgenomen en huisgenoten begeleid.

❖ WOONBEGELEIDING

Bij huishoudens die overlast veroorzaken of waarover andere signalen komen van een onaangepaste manier van wonen kan woonbegeleiding (als onderdeel van Individuele Begeleiding) worden ingezet. In sommige gevallen stellen woningcorporaties woonbegeleiding als voorwaarde voor huisvesting. In ernstige situaties kan het huurcontact ook (tijdelijk) op naam van de zorgaanbieder worden gezet en wordt daarnaast acceptatie van woonbegeleiding als aanvullende voorwaarde gesteld.

❖ DAGBESTEDING (INCLUSIEF VERVOER)

Dagbesteding heeft tot doel het bieden van dagstructuur, opbouwen en behouden van sociale contacten en het ontlasten mantelzorgers. De dag(deel)activiteiten in groepsverband moeten programmatisch/methodisch zijn en zijn gericht op het structureren van de dag en het oefenen met vaardigheden die de zelfredzaamheid bevorderen.

❖ LOGEEROPVANG

Logeeropvang in een vorm van respijtzorg bedoeld om de mantelzorger te ontlasten. Bij Logeeropvang logeert de cliënt in een zorginstelling of speciale logeervoorziening. Dit kan in de vorm van terugkerende logeeropvang (meerdere etmalen per jaar) of een aaneengesloten periode van maximaal twee weken.

❖ ONDERSTEUNING AAN MENSEN MET EEN ZINTUIGLIJKE BEPERKING

Bij de ondersteuning aan mensen met een zintuiglijke beperking, waaronder de doventolk, gaat het om zeer specifieke ondersteuning. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft, in verband met de beperkte aantallen, landelijke inkoopafspraken gemaakt met aanbieders voor de ondersteuning van mensen met een zintuiglijke beperking.

❖ HULP OP AFSTAND

Voor mensen die eenzaam zijn of andere maatschappelijke problemen hebben is anonieme hulp op afstand beschikbaar via Sensoor (luisterend oor). Hulp op afstand valt onder de reikwijdte van de Wmo 2015 maar wordt door het ministerie van VWS geregeld.

“GEZOND VERSTAND OPLOSSING”

In uitzonderlijke gevallen draagt het aanbod van algemene voorzieningen en/of een maatwerkvoorziening niet of onvoldoende bij aan het oplossen van problemen van een inwoner. Indien er wel een oplossing van het probleem voorhanden is, maar niet binnen de spelregels valt die wij al gemeente hebben vastgesteld, kan het college besluiten om een uitzonderlijke maatwerkoplossing voor de betrokken inwoner(s) toe te staan. Voor het toepassen van deze uitzondering geldt als voorwaarde dat hiermee voorkomen wordt dat de situatie van de inwoner(s) anders ernstig verslechtert en/of tot financiële risico's voor de gemeente of maatschappij kan leiden.

VORMEN VAN ONDERSTEUNING

Een inwoner die een maatwerkvoorziening krijgt toegekend heeft de keuze om de voorziening in natura óf in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb) te ontvangen. Beide vormen zijn een instrument om keuzevrijheid te bevorderen.

➤ ZORG IN NATURA

Zorg in natura biedt de cliënt de mogelijkheid uit een ruim aanbod van door de gemeente gecontracteerde aanbieders te kiezen.

➤ PERSOONSGEBONDEN BUDGET (PGB)

Een pgb biedt de cliënt de mogelijkheid om de ondersteuning zelf in te kopen en daarmee aan te laten sluiten op de eigen situatie en persoonlijke wensen. Het pgb is daarmee een instrument de eigen regie te bevorderen.

➤ TEGEMOETKOMING MEERKOSTEN

Ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie kan een tegemoetkoming in de meerkosten worden toegekend. Onder meerkosten wordt verstaan: kosten van de gemeentelijke collectief aanvullende verzekering (CAV), verhuiskosten als gevolg van medische beperking, sportvoorziening of vervoerskosten.

EIGEN BIJDRAGE (ABONNEMENTSTARIEF)

Iedere inwoner kan een beroep doen op maatschappelijke ondersteuning, ongeacht de hoogte van het inkomen of het vermogen. In het Uitvoeringsbesluit Wmo zijn de door het Rijk vastgestelde maximale eigen bijdrage (het zogenaamde abonnementstarief) en de uitsluitingsgronden vastgelegd. Vanaf 2020 is dit door het Rijk vastgestelde maximale eigen bijdrage (abonnementstarief) € 19,- per maand (ongeacht inkomen, vermogen en aantal uren ondersteuning).

Op basis van de mogelijkheden en doelstellingen in de Wmo 2015 met betrekking tot de eigen bijdrage, hanteren we in de gemeente Ouder-Amstel de onderstaande uitgangspunten:

1. Voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen, waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie, betaalt de gebruiker een eigen bijdrage zolang de voorziening wordt gebruikt;
2. De eigen bijdrage is gelijk aan het door het Rijk vastgestelde wettelijk maximum;
3. Er is geen aparte minimaregeling eigen bijdrage. Minima kunnen een beroep doen op de Collectief Aanvullende Verzekering voor vergoeding van het abonnementstarief;
4. Voor woningaanpassingen ten behoeve van cliënten jonger dan 18 jaar wordt een eigen bijdrage opgelegd aan de ouders/verzorgers.
5. Voor het Wmo-vervoer betaalt de gebruiker een ritbijdrage.
6. Voor algemene voorziening waarbij geen sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie zoals de HHT Diensten Thuis en Co's Kamer betaalt de gebruiker aan de aanbieder een bijdrage.

AFSTEMMING TUSSEN MEDISCHE ZORG EN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Verpleging en verzorging (wijkverpleging) aan zelfstandig wonende mensen valt onder de Zorgverzekeringswet (Zvw) en wordt uitgevoerd door zorgverzekeraars. Teneinde goede zorg en ondersteuning bij mensen in de buurt te realiseren, is samenwerking op lokaal niveau tussen de gemeenten en zorgverzekeraars van groot belang, waarbij afstemming tussen het medische domein en het sociale domein noodzakelijk is om integrale zorg aan kwetsbare inwoners te bieden. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) werken samen met alle betrokkenen om stappen te zetten in de verbetering van de uitvoering. Ook op regionaal niveau wordt al enige jaren overleg gevoerd tussen de AM-gemeenten (Amstelveen, Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) en Zorg en Zekerheid⁵ om de samenwerking tussen zorgverzekeraars en de gemeenten vorm te geven. De afspraken tussen de individuele AM-gemeenten en Zorg en Zekerheid zijn vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten. Op basis hiervan is overleg gevoerd over diverse gemeenschappelijke onderwerpen zoals: wijkgericht werken, inkoop van zorg, respijtzorg en scheiden wonen en zorg.

3.2.4 KOSTEN EN MONITORING

Kosten Maatwerk- en algemene voorzieningen	2020
Begeleiding, Dagbesteding en Logeeropvang (zorg in natura en pgb)	€ 335.000
Hulp bij het huishouden (zorg in natura en pgb)	€ 665.000
HHT Diensten Thuis	€ 50.000
Hulpmiddelen	€ 180.000
Wmo-vervoer	€ 340.000
Cliëntondersteuning (subsidie MEE Amstel en Zaan)	€ 77.851
Kosten digitale sociale kaart Ouder-Amstel (Hulpwijzer)	€ 10.000
Communicatie en informatiemateriaal	€ 5.000
Uitvoering Zorgadviespunt door Duo+ (Wmo-deel)	€ 97.664
Uitvoeringskosten (externe advisering bij indicatiestelling)	€ 5.000
Inkomsten uit eigen bijdrage (via CAK)	€ -60.000
Totaal	€ 1.705.515

⁵ Nederland is verdeeld in 32 zorgkantoorregio's. De zorgkantoren zijn ondergebracht bij diverse zorgverzekeraars. Het zorgkantoor Amstelland-Meerlanden is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor alle inwoners in deze regio; het zorgkantoor is onderdeel van verzekeraar Zorg en Zekerheid.

Monitorinformatie en indicatoren Maatwerk- en algemene voorzieningen
Aantal ouderen waarbij een preventief huisbezoek is afgelegd
Gemiddeld aantal bezoeker sociale kaart (per maand)
Aantal meldingen bij het Zorgadviespunt
Percentage cliënten dat zich gemeld heeft met een hulpvraag die wisten dat ze gebruik konden maken van onafhankelijke cliëntondersteuning
Aantal inwoners dat gebruik maakt van de HHT Diensten Thuis
Aantal deelnemers aan Co's Kamer
Percentage Wmo-clieënten dat aangeeft dat zij gebruik maken van algemene voorzieningen.
Aantal cliënten per 1000 inwoners met een maatwerkarrangement
Percentage cliënten die het (helemaal) eens zijn met de stelling "Door de ondersteuning die ik krijg kan ik mij beter redden"
Aantal cliënten per 1000 inwoners met een maatwerkarrangement in de vorm van een persoonsgebonden budget
Percentage cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling "Ik vind de kwaliteit van de ondersteuning die ik krijg goed"
Percentage cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling "De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag"
Percentage inwoners dat contact heeft opgenomen met de gemeente i.v.m. een hulpvraag en het (helemaal) eens is met de stelling "Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag"
Percentage inwoners dat contact heeft opgenomen met de gemeente i.v.m. een hulpvraag en het (helemaal) eens is met de stelling "De medewerker en ik hebben in het gesprek samen naar oplossingen gezocht"

3.3. MAATSCHAPPELIJKE ZORG AAN KWETSBARE INWONERS

3.3.1 VOORKOMEN EN BESTRIJDEN MAATSCHAPPELIJKE UITVAL

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De meeste mensen in onze gemeente zijn zelfredzaam en participeren op eigen kracht. Een klein deel van onze inwoners heeft echter te maken met een opeenstapeling van één of meerdere risicofactoren en heeft een grote kans om het op een bepaald moment niet meer op eigen kracht te redden waardoor 'maatschappelijk uitval' dreigt. Het signaleren en bestrijden van risicofactoren, met als doel het voorkomen van maatschappelijke uitval, is een verantwoordelijkheid van de gemeente en valt onder de zgn. 'collectieve preventie'. Het is van belang dat er voor kwetsbare personen voldoende laagdrempelige voorzieningen zijn waar men een beroep op kan doen voor sociale contacten, een luisterend oor of hulp bij praktische vragen.

Ondanks deze preventieve voorzieningen is het onvermijdelijk dat een deel van deze groep inwoners uiteindelijk toch in de problemen komen en niet of niet voldoende in staat zijn om de problemen zelf op te lossen. Het gaat dan meestal om problemen op meerdere leefgebieden, zoals sociaal isolement, problemen met (huiselijk) geweld, vervuiling van woonruimte en of van woonomgeving, overlast gevend gedrag, gebrek aan vaste of stabiele woonruimte, schulden, psychische problemen en verslavingsproblemen. Vaak worden eerste signalen opgevangen in de buurt, bij de sportvereniging of de woningcoöperatie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het opvangen van signalen, het bereiken van deze kwetsbare personen en het toeleiden naar passende zorg die is gericht op het herstellen van de zelfredzaamheid. Door landelijk beleid voor de aanpak van personen met verward gedrag en de invoering van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is de focus op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare personen toegenomen. Hierdoor is de lokale signalerings- en zorgstructuur aangepast. Omdat het gaat om mensen met problemen op meerdere leefgebieden is een integrale aanpak en afstemming van de zorg van groot belang. Het gaat om een keten van lokale en regionale voorzieningen die zijn gericht op preventie, (vroeg)signalering, toeleiding naar hulp, hulpverlening/ondersteuning/opvang en nazorg/herstel. De zorg voor deze kwetsbare inwoners valt onder de zogenaamde Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz).

Doelstellingen

Voor kwetsbare inwoners zijn er voldoende laagdrempelige voorzieningen waar een beroep op gedaan kan worden en die zijn gericht op herstellen van de zelfredzaamheid en participatie ter voorkoming van overlast en maatschappelijke uitval

Vrijwilligers en zorgverleners zijn in staat om risico's en signalen van (dreigende) maatschappelijke uitval en sociaal isolement te herkennen en weten waar deze signalen gemeld kunnen worden

Op basis van signalen wordt de problematiek levensbreed in kaart gebracht en de betrokkene(n) toegeleid naar zorg/hulpverlening waarbij het uitgangspunt is: zo vroeg mogelijk, zo kort mogelijk en zo licht mogelijk

De hulpverlening (informeel en professioneel) is integraal (alle leefgebieden) en systeemgericht (gericht op het functioneren van het huishouden als geheel)

De hulpverlening is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid, het bevorderen van maatschappelijke participatie en het voorkomen van uitval, overlast en zorgafhankelijkheid

VRIJ TOEGANKELIJKE VORMEN VAN ONDERSTEUNING

Het beleid van de gemeente ten aanzien van kwetsbare inwoners is gericht op het voorkomen en bestrijden van maatschappelijke uitval. De gemeente subsidieert in dit kader een aantal laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen.

Een van de voorzieningen is het algemeen maatschappelijk werk. Bij het maatschappelijk werk, momenteel uitgevoerd door Participe, kunnen inwoners met individuele hulpvragen op het gebied van financiën, huisvesting, arbeid, echtscheiding, relatie tot partner, ouderdom, verwerking bij verlies en eenzaamheid terecht. Het algemeen maatschappelijk werk is een laagdrempelige voorziening waar iedereen terecht kan voor een aantal korte contacten, individuele hulpverlening en/of cursussen/groepswork.

De inlooppunt GGZ valt onder de Wmo en is een laagdrempelige, veelal regionale voorziening voor mensen met (langdurige) psychische problemen en daarmee samenhangende beperkingen (zoals een beperkte sociale redzaamheid). Doel van de inloop is het voorkomen van sociaal isolement en het bevorderen van sociale contacten. De inrichting van de inlooppunt is afgestemd op de omvang en behoefte van onze doelgroep (inwoners van Ouder-Amstel). De inlooppunt GGZ is met de gecontracteerde zorgaanbieders voor dagbesteding voor mensen met psychische problematiek vormgegeven in de vorm van een maatjesproject. Binnen het maatjesproject van ROADS wordt een vrijwilliger gekoppeld aan een inwoner met participatieproblemen door een psychische beperking om regelmatig (1 maal per twee weken) contact met elkaar te hebben. Het maatjesproject wordt vanuit de centrumgemeente gefinancierd.

Daarnaast zijn er een aantal regionale voorzieningen met een preventief karakter die door de Amstelland-gemeenten worden gesubsidieerd met door centrumgemeente Amsterdam beschikbaar gestelde OGGz-middelen. De vanuit de centrumgemeente Amsterdam voor de regio beschikbare OGGz-middelen worden ingezet voor signalering, toeleiding en preventie. Het kan gaan om lotgenotencontact, hulplijnen, cursussen, etc. Vrijwilligers en mensen uit de doelgroep zelf worden waar mogelijk betrokken en ingezet bij het bieden van hulpverlening (maatjes, lotgenotencontact). Voorbeelden van door de regio gesubsidieerde instellingen zijn Prezens onderdeel van GGZ InGeest voor preventie van depressie, Brijder Jeugd voor preventie van verslaving en Brijder web voor ondersteuning bij verslaving.

SIGNALERINGSSTRUCTUUR EN TOELEIDING NAAR ZORG

Sociaal kwetsbare huishoudens melden zich vaak niet zelf, maar komen naar aanleiding van specifieke problematiek (huurachterstand, overlast, problemen op school, signalen van huiselijk geweld) vroeg of laat in beeld bij instellingen, hulpverleners of het sociale netwerk. De gemeente moet er zorg voor dragen dat deze signalen worden herkend en er een structuur is waar deze signalen kunnen worden neergelegd en effectief worden opgepakt.

KERNTeam

Via het Kernteam wordt lokaal en integraal invulling gegeven aan de gemeentelijke verantwoordelijkheden vanuit zowel de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. Casuïstiek⁶ komt bij het kernteam terecht via de professionals uit het netwerk (het ZAP maakt ook deel uit van dit netwerk).

Het kernteam bespreekt meervoudige- complexe zorgvragen van zowel volwassenen als jeugdigen. Voor het in kaart brengen van de problematiek wordt de

⁶ Onder casuïstiek wordt de integrale behandeling van individuele gevallen (casussen) verstaan.

zelfredzaamheidsmatrix als basis gebruikt door alle bij het Kernteam betrokken partijen. Afhankelijk van de casus wordt er een regisseur toegewezen die de zorg in overleg met de betrokkenen coördineert. Zo nodig betreft het team of een regisseur andere maatschappelijke partners die kunnen bijdragen aan een oplossing.

Leden van het kernteam zijn werkzaam bij de gemeente of bij één van de verschillende maatschappelijke partners. Het team wordt door de gemeente gecoördineerd. Met de aan het Kernteam deelnemende partijen zijn afspraken gemaakt over hun inzet binnen de bestaande subsidie- dan wel inkoopafspraken vanuit de Wmo of Jeugdwet.

ZORG- EN SIGNALENOVERLEG

De mensen die werkzaam zijn in het voorveld⁷ en de vrij-toegankelijke voorzieningen hebben door hun contact met inwoners zicht op situaties (signalen) waarbij het risico bestaat dat problematiek complex wordt. Om de stap van signaal naar complexe casus te verkleinen is in 2018 het Zorg- en Signalenoverleg opgericht.

Het Zorg- en Signalenoverleg is een vorm van pré-casuïstiekoverleg waarbij men het netwerk kan raadplegen om zorgen en signalen te delen en te duiden. Casuïstiek wordt in beginsel anoniem besproken tenzij er een gerechtvaardigd doel is om persoonsgegevens uit te wisselen. Alle deelnemers aan het Zorg- en Signalenoverleg zijn verantwoordelijk voor een zorgvuldige omgang met verkregen persoonsgegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Het Zorg- en Signalenoverleg heeft een vaste basis van deelnemers (zoals politie, woningbouwvereniging, ZAP/Kernteam) met daarnaast wisselende leden die een zorgsignaal kunnen inbrengen. Het Zorg- en Signalenoverleg is gepositioneerd (figuurlijk en niet hiërarchisch) boven het voorveld/vrij toegankelijke voorzieningen, ZAP en het kernteam. Afhankelijk van de uitkomsten van de bespreking in het Zorg- en Signalenoverleg kan een casus terecht komen in één van de lagen daaronder.

Praktijkvoorbeeld

De wijkagent meldt een signaal aan bij het Zorg- & Signalenoverleg. Kern van de zaak is overlast door lawaai door alcoholmisbruik en overlast door blaffende honden. Ook zijn er ernstige bijtincidenten door de honden van dit huishouden bekend. Uit het overleg blijkt dat het huishouden bekend is bij de Wmo maar dat de ingezette ondersteuning niet toereikend is voor de problematiek van drankmisbruik, overlast, lawaai en zelfs uitkeringsfraude. Gezamenlijk wordt geconstateerd dat het niet meer gaat om enkelvoudige problematiek maar om meervoudige en complexe problematiek. De casus wordt overgedragen aan het Kernteam. In overleg met het huishouden is reeds contact gelegd met een casusregisseur van het Kernteam.

3.3.2 VOORKOMEN EN BESTRIJDEN HUISELIJK GEWELD/KINDER- EN OUDERENMISHANDELING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Huiselijk geweld is geweld gepleegd door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer. Het geweld kan zowel fysiek als seksueel of psychisch geweld zijn. Vormen van huiselijk geweld zijn onder meer: (ex)partnergeweld, kindermishandeling en verwaarlozing, kinderen als getuigen van huiselijk geweld, ouderenmishandeling, kinderen die hun ouders mishandelen(oudermishandeling), seksueel geweld, eer gerelateerd geweld en huwelijksdwang.

Jaarlijks worden in Nederland 120.000 kinderen mishandeld en zijn 200.000 volwassenen slachtoffer van huiselijk geweld.⁸ Daarnaast heeft naar schatting 1 op de 20 ouderen te maken met ouderenmishandeling.

---

⁷ Het brede voorveld omvat alle plekken waar inwoners komen (van sportclub tot voorziening voor ouderen) en waar geen verwijzing voor nodig is.

⁸ Movisie, Factsheet 2019 Huiselijk geweld: Feiten en cijfers.

De omvang van het probleem is terug te zien in de cijfers van Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, het regionale meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Sinds de start van Veilig Thuis in 2015 is sprake van een voortdurende toename van het aantal meldingen⁹. De groei van het aantal meldingen bij Veilig Thuis betekent dat er ook steeds meer doorverwijzingen zijn naar de lokale hulpverlening. In Ouder-Amstel is het aantal cliënten bij de lokale hulpverlening zodanig toegenomen dat dit tot een wachtlijst leidde. Begin 2019 heeft de gemeenteraad daarom ingestemd met uitbreiding van de lokale hulpverlening als onderdeel van het kernteam.

Huiselijk geweld en kindermishandeling hebben grote gevolgen voor alle betrokkenen en kunnen leiden tot emotionele schade, psychische problemen en gezondheidsproblemen. Om geweld in huiselijke kring aan te pakken, is signaleren en ingrijpen in een zo vroeg mogelijk stadium cruciaal. Daarbij is het van belang om risicofactoren te herkennen. Huiselijk geweld en kindermishandeling staan niet op zichzelf. Vaak spelen individuele kenmerken van plegers en slachtoffers een rol, bijvoorbeeld de eigen (mishandelings-) geschiedenis van ouders of partners of psychische problematiek. Daarnaast blijkt dat armoede en werkloosheid, en ook verslavingsproblematiek, van invloed zijn op het ontstaan en voortbestaan van geweld in gezinnen. Ook eenoudergezinnen en tienermoeders vormen een verhoogd risico. Maar vooral de aanwezigheid van combinaties van deze factoren verhogen het risico op huiselijk geweld.

Inwoners met vragen en zorgen moeten op een herkenbare plek terecht kunnen en laagdrempelig advies en hulp kunnen vragen. Bij Veilig Thuis¹⁰ en ook op locatie in Ouder-Amstel in beide dorpskernen.

Doelstellingen
Huiselijk geweld en kindermishandeling worden zo veel mogelijk voorkomen door het bestrijden van risicofactoren en door publieksvoorlichting.
Advies en informatie zijn beschikbaar voor inwoners en professionals via Veilig Thuis, het regionale advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.
Huiselijk geweld en kindermishandeling worden vroegtijdig gesignaleerd door vrijwilligers- en professionele organisaties. Hiervoor wordt de bekendheid met en de toepassing van de meldcode gefaciliteerd en gestimuleerd.
Zorg en hulpverlening worden zo vroeg mogelijk ingezet. Waar mogelijk wordt het instrument Tijdelijk Huisverbod hiervoor ingezet.
Bij de hulpverlening wordt de integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gewaarborgd.
De hulpverlening heeft tot doel het geweld terug te dringen, de veiligheid van de betrokkenen te waarborgen, zorg te verlenen en te zoeken naar duurzame oplossingen om nieuw geweld te voorkomen.

⁹ Meldingen bij Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland:

2015: 5470
 2016: 6432 (+18%)
 2017: 7541 (+17%)
 2018: 9754 (+29%)

Meldingen bij Veilig Thuis over huishoudens in Ouder-Amstel:

2016: 58
 2017: 62
 2018: 86

¹⁰ Veilig Thuis is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar via telefoonnummer 0800-2000, voor iedereen, jong en oud, slachtoffers en plegers, omstanders en professionals.

WAT GAAN WE DOEN?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit is geregeld in de Wmo 2015 en in de Jeugdwet. De aanpak loopt van preventie, via begeleiding, opvang en bescherming tot en met nazorg. Daarnaast zijn gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor een Veilig Thuis organisatie binnen de regio.

De regionale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is bestuurlijk belegd bij de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland. Deze gemeenschappelijke regeling is opgericht in 2017 door de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. De regeling heeft een dienstverleningsovereenkomst met de GGD Amsterdam voor de uitvoering van de taken van Veilig Thuis en van het Centrum Seksueel Geweld.

Een regionale visie is vastgelegd in de Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling/ouderenmishandeling¹¹. De Regioaanpak is het beleidskader voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling/ouderenmishandeling in de regio Amsterdam-Amstelland. De Regioaanpak beoogt een duurzaam veilige situatie te bereiken voor alle inwoners die te maken hebben (gehad) met huiselijk geweld en/of kindermishandeling, op basis van het principe één gezin, één plan, één regisseur. Voor de jaren vanaf 2020 wordt een nieuw Regioprogramma voorbereid en opgesteld door de Amsterdam-Amstelland gemeenten met raadpleging van de zorgpartners en veiligheidspartners zoals BlijfGroep, politie, openbaar Ministerie, GGZ, Jeugdzorg. Dit tegen de achtergrond van (inter)nationale programma's en verdragen op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis'¹² en het Verdrag van Istanbul¹³. Het nieuwe Regioprogramma wordt met de gemeenteraad besproken. Het streven is om het nieuwe Regioprogramma in de loop van 2020 vast te laten stellen door alle Amstellandse gemeenteraden.

Veilig Thuis werkt nauw samen met de sociale teams in de regiogemeenten, in Ouder-Amstel het kernteam. Een goede samenwerking is van groot belang voor een snelle en passende hulpverlening. De samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis en het kernteam Ouder-Amstel worden goed bewaakt en waar nodig aangepast of bijgesteld.

De Wet meldcode verplicht organisaties in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en justitie, om over een meldcode te beschikken. Per 1 januari 2019 is de Wet meldcode aangescherpt en zijn professionals in genoemde sectoren verplicht om de meldcode te hanteren volgens het afwegingskader van de betreffende beroepsgroep. Wanneer er vermoedens zijn van acute of structurele onveiligheid, zijn professionals verplicht om een melding te doen bij Veilig Thuis. Voor de kinderopvang en de maatschappelijke ondersteuning zijn gemeenten verantwoordelijk voor het toezicht. Medewerkers van het kernteam en van het ZAP zijn en worden geïnformeerd en getraind in de meldcode.

---

¹¹ Regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, Op weg naar duurzame veiligheid 2015-2020.

¹² Programma van de ministeries van VWS, J en V en de VNG gezamenlijk.

¹³ Nederland heeft het verdrag van Istanbul in 2016 geratificeerd. In het verdrag staan maatregelen om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen. Een verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Wat betreft de lokale aanpak in Ouder-Amstel blijven we inzetten op:

- Het beter herkennen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling door professionals en het verminderen van de handelingsverlegenheid.
- Preventie in samenhang met de aanpak van risicofactoren.
- Blijven investeren in de samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale veld/het kernteam Ouder-Amstel.
- De lokale hulpverlening goed bereikbaar en laagdrempelig houden op locatie in beide dorpskernen.

3.3.3 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG EN BESCHERMD WONEN (MO-BW)

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW) voor kwetsbare inwoners. MO en BW zijn op grond van de Wmo 2015 maatwerkvoorzieningen die op basis van een onderzoek op individuele basis worden verstrekt (via indicatiestelling).

MO moet worden geboden aan dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. MO gaat niet alleen over basisbehoeften (bed, bad en brood), maar ook over preventie, begeleiden, ondersteunen, hulpverlenen en herstel van de zelfredzaamheid. De opvang moet zo kort mogelijk zijn en zijn gericht op herstel van zelfredzaamheid en een zo zelfstandig mogelijke woonvorm.

BW omvat ondersteuning van mensen met een psychiatrische diagnose of een verstandelijke beperking, problemen bij wie de op participatie gerichte ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving centraal staat, inclusief het bieden van de beschermde woonomgeving zelf. Beschermd wonen is bedoeld voor personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Een deel van de doelgroep zal, op termijn, een min of meer regulier leven kunnen opbouwen, maar een ander deel zal levenslang zijn aangewezen op intensief toezicht en een beschermde woonomgeving.

Inwoners kunnen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen bij iedere gemeente in Nederland aankloppen, ongeacht van welke woonplaats zij ingezetene zijn. Daarmee is landelijke toegankelijkheid van de voorzieningen gewaarborgd. Formeel zijn dus alle gemeenten verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen, echter alleen de 35 centrumgemeenten krijgen de middelen hiervoor van het Rijk.

Centrumgemeente Amsterdam ontvangt de middelen van het Rijk voor de toegang naar en de beschikbaarheid van MO en BW in de Amsterdam-Amstelland regio. De hoogte van de beschikbare middelen is afgestemd op het aanbod. Het is belangrijk dat het beschikbare aanbod aansluit bij de lokale problematiek.

Doelstellingen

Met Amsterdam worden afspraken gemaakt over het beschikbare aanbod voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen en de toegang hiernaar

Er wordt een adequate aansluiting georganiseerd van de lokale zorgstructuur naar de centrale toegang voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd wonen bij Amsterdam

HOE GAAN WE DIT REALISEREN?

De bestaande situatie, de constructie met de centrumgemeenten, blijft tot 2022 gehandhaafd. Hierbij heeft Ouder-Amstel evenals de andere regiogemeenten via een mandaat de bevoegdheid tot het bepalen van de toegang, het afgeven van de beschikkingen en het daadwerkelijk verstrekken van MO en BW overdragen aan centrumgemeente Amsterdam.

Amsterdam voert de regie en overlegt met de regiogemeenten over het gewenste voorzieningenaanbod. Om het gewenste aanbod voor de regiogemeenten goed in beeld te brengen voeren de regiogemeenten samen met Amsterdam een inventarisatie MO-BW uit onder uitvoering, beleid en bestuur van de regiogemeenten en betrokken maatschappelijke organisaties. Op basis van deze inventarisatie wordt een 'position paper' geschreven waarin verschillende scenario's en keuzemogelijkheden aan de gemeenteraden van de regiogemeenten worden voorgelegd, die input leveren voor verdere stappen.

Overleg tussen Amsterdam en de regiogemeenten vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Maatschappelijke Opvang. Om sturing te houden op de uitvoering van deze taken zijn werkafspraken gemaakt tussen centrumgemeente Amsterdam en de regiogemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn (AA+DUO). Deze afspraken zijn vastgelegd in mandaat- en uitvoeringsovereenkomsten tussen Amsterdam en de afzonderlijke regiogemeenten.

Ook op uitvoeringsniveau vindt overleg plaats tussen centrumgemeente Amsterdam en de regiogemeenten.

We hebben als lokale gemeente geen financiële verantwoordelijkheden voor deze taken aangezien de middelen van het Rijk volledig naar de centrumgemeente gaan en op basis van het verleende mandaat Amsterdam ook de volledige uitvoering van deze taken doet.

Vanaf 2022 gaan de trajecten voor de organisatie en financiering MO en BW elk een ander tijdspad volgen. Rijk en gemeenten zijn overeengekomen dat de decentralisatie van BW doorgang vindt. Zij hebben afgesproken om in 10 jaar tijd te komen tot een objectief verdeelmodel voor BW. Dit zal gefaseerd worden ingevoerd. Vanaf 2022 vallen nieuwe cliënten onder verantwoordelijkheid van de gemeenten terwijl de centrumgemeenten verantwoordelijk blijven voor bestaande cliënten.

Over de decentralisatie van de MO zal door het Rijk op basis van een evaluatie over 4 jaar een beslissing worden genomen. MO blijft de komende jaren een taak van de centrumgemeenten. In 2025 wordt – mede op basis van de ervaringen met BW bekeken of ook de MO gedecentraliseerd kan worden. Centrumgemeenten gaan, samen met hun Regiogemeenten, actief aan de slag met de vernieuwing van de MO.

3.3.4 KOSTEN EN MONITORING

Kosten Maatschappelijke zorg aan kwetsbare inwoners	2020
Algemeen maatschappelijk werk Participe	€ 151.936
ROADS maatjesproject	centrumgemeente
Huiselijk geweld/Veilig Thuis	€ 14.238
Huiselijk geweld/Regionale voorzieningen met preventief karakter (Blijf Groep)	€ 16.000
Uitvoering Kernteam (Wmo-deel) ¹⁴	€ 97.963
Maatschappelijke opvang en beschermd wonen	centrumgemeente
Totaal	€ 280.137

¹⁴ De kosten van de lokale hulpverlening Huiselijk Geweld zoals recent door de Raad is toegekend, zijn terug te vinden onder het budget van het Kernteam (personele lasten).

Monitorinformatie en indicatoren Maatschappelijke zorg aan kwetsbare inwoners
Aantal basistrjecten maatschappelijk werk Participe
Percentage volwassenen dat als zorgwekkend kan worden aangemerkt
Aantal signalen gemeld bij het Zorg & Signalenoverleg
Aantal huishoudens in beeld bij het Kernteam
Aantal adviesaanvragen huiselijk geweld en kindermishandeling
Aantal signalen gemeld bij het Zorg- en Signalenoverleg
Aantal opgelegde tijdelijke huisverboden
Aantal meldingen huiselijk geweld (met en zonder kinderen)
Aantal inwoners op wachtlijst voor een plaats beschermd wonen
Aantal burgers met indicatie beschermd wonen

4. KWALITEIT, VERANTWOORDING EN CLIËNTPARTICIPATIE

4.1 KWALITEIT VAN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

KWALITEITSEISEN

De Wmo 2015 maakt de gemeenten integraal verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet, waaronder de kwaliteit van de geboden maatschappelijke ondersteuning. De ondersteuning wordt in opdracht van de gemeente geleverd door (zorg)aanbieders. De gemeente dient er voor te zorgen dat de ondersteuning van voldoende kwaliteit is door kwaliteitseisen te stellen aan de gecontracteerde aanbieders en er op toe te zien dat aan deze eisen wordt voldaan.

In de wet zijn een aantal kwaliteitseisen (basisnormen) opgenomen waaraan de maatschappelijke ondersteuning moet voldoen. Een voorziening is van goede kwaliteit als die voldoet aan de volgende kenmerken:

- a) de voorziening wordt veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht verstrekt;
- b) de voorziening is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt;
- c) de voorziening wordt verstrekt in overeenstemming met de op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiend uit de professionele standaard;
- d) de voorziening wordt verstrekt met respect voor en inachtneming van de rechten van de cliënt.

In de gemeentelijke verordening is conform de wet de eis aan aanbieders opgenomen om te beschikken over een klachtenregeling en over een regeling voor medezeggenschap van cliënten. Daarnaast stelt het college bij elk inkooptraject de inkoopstrategie en het programma van eisen vast waarin aanvullende en voor de ondersteuning specifieke kwaliteitseisen worden opgenomen. De door de gemeenten gecontracteerde aanbieders van maatschappelijke ondersteuning hebben ook een eigen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de geleverde ondersteuning en toepassing van daartoe geformuleerde landelijke professionele standaarden.

Indien de cliënt de ondersteuning zelf inkoop via een pgb, dan is de budgethouder ook zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van deze ondersteuning. De gemeente kan een aanvraag voor een pgb weigeren als er onvoldoende waarborgen zijn dat de kwaliteit van de ondersteuning die met een pgb wordt ingekocht van voldoende kwaliteit is.

TOEZICHT OP NALEVING KWALITEITSEISEN

De gemeente is niet alleen verantwoordelijk voor het formuleren van kwaliteitseisen en vastleggen hiervan in de verordening en inkoopafspraken, maar ook voor het toezicht op de naleving van deze kwaliteitseisen. De gemeente dient daartoe een toezichthouder aan te wijzen. De Amstelland-gemeenten hebben, in navolging van de gemeente Amsterdam, de GGD Amsterdam aangewezen als toezichthouder. Er zijn afspraken gemaakt op basis van welke informatie en signalen de toezichthouders hun werkzaamheden uitvoeren. De gemeenteraad ontvangt jaarlijks de resultaten van dit toezicht ter kennisname.

CLIËNTERVARINGSONDERZOEK

Gemeenten zijn met de Wmo 2015 verplicht om jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek uit te voeren en de uitkomsten vóór 1 juli te publiceren. Hiermee is het voor de gemeenteraad en voor inwoners inzichtelijk hoe het is gesteld met de kwaliteit en ervaringen van de maatschappelijke ondersteuning in de gemeente. Dit onderzoek is bedoeld om te meten hoe inwoners/cliënten de aan hen geboden maatschappelijke ondersteuning beoordelen en geeft gemeenten input voor de lokale beleidscyclus. De gemeente moet bij het meten van cliëntervaringen in ieder geval gebruik maken van

door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) 10 verplichte vragen. Doordat iedere gemeente in Nederland in ieder geval dezelfde 10 vragen gebruikt kunnen gemeenten hun eigen resultaten vergelijken met andere gemeenten en met het landelijke niveau. De resultaten van het cliëntervaringsonderzoek worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

CALAMITEITENPROTOCOL

Calamiteiten¹⁵ in de zorg en ondersteuning kunnen helaas niet altijd voorkomen worden. Een incident of calamiteit heeft een grote impact op de direct betrokkenen en kan ook impact hebben op de gemeente (bestuurlijk-politiek) en betrokken instelling(en). Het is van groot belang dat de gemeente en Wmo- en Jeugdaanbieders elkaar zo snel mogelijk weten te vinden bij een incident of calamiteit en afspraken maken hoe te handelen en naar buiten te treden. Het college heeft hiervoor een calamiteitenprotocol Jeugdhulp en Wmo vastgesteld. De aanbieder dient een calamiteit of geweld dat bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden onmiddellijk te melden bij de toezichthouder. De toezichthouder doet vervolgens onafhankelijk onderzoek en stelt het college op de hoogte van de bevindingen. Het college zal vervolgens indien nodig maatregelen nemen ten aanzien van de betrokken zorgaanbieder.

KLACHTEN OVER GELEVERDE ONDERSTEUNING

Conform de wet zijn in de verordening eisen opgenomen aan gecontracteerde aanbieders over de afhandeling van de klachten. In de contractering van aanbieders is de in de verordening vastgestelde bepaling van het hebben van een klachtregeling meegenomen. Naast de mogelijkheid om zich met een klacht tot de aanbieder van de ondersteuning te wenden, staat voor de cliënt ook de mogelijkheid open om zich met een klacht tot de gemeente te richten.

De gemeente is op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verplicht tot een behoorlijke behandeling van mondelinge en schriftelijke klachten over gedragingen van personen en bestuursorganen die onder haar verantwoordelijkheid werkzaam zijn. Wikkelt de gemeente de klacht niet naar tevredenheid af, dan kan de cliënt naar de ombudsman.

BEZWAAR TEGEN BESLISSING

Een zorgvuldig onderzoek, indicatiestelling en duidelijke communicatie hierover met de cliënt kunnen het aantal klachten en bezwaren zo beperkt mogelijk houden. Indien een cliënt het niet eens is met het besluit van het college op een aanvraag dan is er de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Een bezwaar moet schriftelijk binnen zes weken na de verzenddatum van het besluit worden ingediend. De bezwaartermijn staat aangegeven onder een besluit. Een onafhankelijke bezwaarcommissie onderzoekt, hoort en adviseert het college. Het college neemt een besluit op basis van het advies van de bezwaarcommissie.

Op grond van de Wmo 2015 geldt dat de gemeente cliëntondersteuning -waaronder hulp bij het oplossen van een klacht of geschil- toegankelijk moet maken voor iedere ingezetene. Het ondersteunen bij het indienen van een bezwaar tegen een besluit van de gemeente valt ook onder de cliëntondersteuning.

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING (AVG)

De AVG is een Europese verordening die rechtstreeks doorwerkt in de nationale wetgeving van de EU-lidstaten. Dat betekent borging op Europees niveau van onze gemeenschappelijke normen op het gebied van privacy en gegevensbescherming.

---

¹⁵ Een calamiteit is een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een voorziening en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een cliënt heeft geleid (Wmo 2015).

Voor goed omgaan met persoonsgegevens staan regels in de AVG. De regels komen er vooral op neer dat zo min mogelijk, alleen echt noodzakelijke persoonsgegevens gebruikt mogen worden. Ook staan er regels over het omgaan met persoonsgegevens in de Wmo, Jeugdwet, de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst en de Wet publieke gezondheid.

Privacy in het sociaal domein is een doorlopend aandachtspunt omdat daar de meeste gevoelige persoonsgegevens verwerkt worden en de risico's daardoor het grootst zijn. De verwerking van persoonsgegevens is onderdeel van de contracten en daarmee een belangrijk gespreksonderwerp tussen gemeente en gecontracteerde aanbieders. Waar nodig worden verwerkersovereenkomsten afgesloten om de verantwoordelijkheid van verwerking van persoonsgegevens vast te leggen.

Doelstelling
De ondersteuning voldoet aan de in de Verordening en contracten gestelde kwaliteitseisen
Door de inzet van passende ondersteuning worden calamiteiten voorkomen.

4.2 MONITORING EN VERANTWOORDING

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning, op basis van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo.

De Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD) geeft een beeld van de situatie van het sociaal domein in onze gemeente. De monitor wordt vier keer per jaar geactualiseerd op www.waarstaatjegemeente.nl en kent verschillende niveaus: het 'dashboard' met de voornaamste cijfers, de gedetailleerde rapporten op gemeentelijk en wijkniveau en de database met brongegevens.

De gegevens uit de GMSD geven inzicht in prestaties op het sociaal domein, ook in vergelijking met andere gemeenten. Deze inzichten zijn behulpzaam zijn bij het leerproces van gemeenten en dragen bij aan de horizontale verantwoording (aan de gemeenteraad). De monitor verschaft de Rijksoverheid ook inzicht op landelijk niveau.

Met de monitor kunnen gemeenten:

- signaleren, sturen en beleid herformuleren;
- de gemeenteraad en de inwoners voorzien van (verantwoordings)informatie;
- hun inzicht vergroten door gemeentelijke prestaties te beoordelen en onderling te vergelijken.

Het is belangrijk dat gebruikers zich realiseren dat de cijfers niet op zichzelf staan, maar altijd vragen om uitleg en duiding. Een goed begrip van de context en de keuzes is noodzakelijk om de resultaten uit de GMSD goed te kunnen interpreteren en te gebruiken.

Alle gegevens moeten door zowel gemeenten als zorgaanbieders worden aangeleverd bij het CBS¹⁶. Het CBS verzamelt de gegevens en vult deze aan met andere relevante informatie. De gegevens worden vervolgens geanonimiseerd en geaggregeerd en beschikbaar gesteld via www.waarstaatjegemeente.nl.

4.3 CLIËNTPARTICIPATIE

Conform de wet dient het college ingezetenen van de gemeente, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, te betrekken bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning. Het college moet ingezetenen vroegtijdig in de gelegenheid stellen voorstellen voor het beleid te doen, advies uit te

¹⁶ Centraal Bureau voor Statistiek

brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

Ook op grond van de Participatiewet is cliëntparticipatie verplicht. In de Verordening Jeugdhulp is ook cliëntparticipatie vastgelegd.

Met het vaststellen van de 'Verordening Cliëntenparticipatie Sociaal Domein Ouder-Amstel 2015 deel II' is aangesloten is bij het wettelijke kader. De cliëntenraad opereert onder de naam Adviesraad Sociaal Domein en brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan het college over door het college of gemeenteraad voorgenomen beleid op het sociaal domein. De Adviesraad is, voor zover mogelijk, zodanig samengesteld dat deze een afspiegeling is van de bij de uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet betrokken personen.

4.4 KOSTEN EN MONITORING

Kosten kwaliteit, verantwoording en cliëntparticipatie	2020
Toezicht GGD	€ 14.750
Kosten cliëntervaringsonderzoek	€ 5.000
Subsidie Cliëntenparticipatieraad Ouder-Amstel	€ 8.368
Totaal	€ 28.118

Monitorinformatie en indicatoren Kwaliteit, verantwoording en cliëntparticipatie
Aantal uitgevoerde onderzoeken door de toezichthouder
Aantal meldingen van calamiteiten bij toezichthouder

5. FINANCIËEL KADER

Tot 2019 vond een verdeling van het macrobudget voor uitvoering van de Wmo plaats via de algemene uitkering, integratie-uitkering (nieuwe taken vanaf 2015) en decentralisatie-uitkering (hulp bij het huishouden). De middelen uit de integratie- en decentralisatie-uitkering waren gelabeld en daarmee bedoeld voor de uitvoering die specifieke taak.

Met ingang van 2019 zijn zowel de integratie- als de decentralisatie-uitkeringen overgeheveld naar de algemene uitkering van het gemeentefonds. Uitzondering is de integratie-uitkering voor beschermd wonen. Dit betekent dat waar in het verleden de meeste middelen "gelabeld" beschikbaar werden gesteld voor de uitvoering van Wmo-taken, deze middelen vanaf 2019 vanuit de algemene middelen door de gemeenteraad beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van de Wmo. Daarmee bepaalt de gemeenteraad de hoogte van de beschikbare Wmo-budgetten.

De gemeente moet voldoen aan haar wettelijke verplichtingen zoals die zijn vastgelegd in de Wmo 2015. Op basis daarvan zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

5.1 UITGANGSPUNTEN FINANCIËLE KADERS:

- Voorkomen van zorgvragen door inzet op preventie en stimuleren gezonde leefstijl (relatie met gezondheidsbeleid en sportbeleid);
- Stimuleren zelfredzaamheid, zorg voor elkaar en bieden goede informatie en advies functie om problemen zelf en met hulp van eigen netwerk op te lossen;
- Ontwikkelen en versterken algemene voorzieningen als alternatief voor maatwerkvoorzieningen;
- Maatwerkvoorzieningen worden uitsluitend verstrekt aan inwoners indien uit het individuele onderzoek blijkt dat zij hierop zijn aangewezen. Maatwerkvoorzieningen worden dus niet toegekend aan groepen op basis van bv. leeftijd.
- Samenwerking met andere gemeenten in de regio (in 1^e instantie DUO+, maar waar zinvol DUO+ als onderdeel in Amstelland- of AM-verband) wordt optimaal benut in het kader van een efficiënte uitvoering en passend bij de gewenste schaalgrootte;
- Inkomsten uit eigen bijdragen worden binnen de wettelijk grenzen geoptimaliseerd;
- Het pgb moet een met zorg in natura vergelijkbare, toereikende en volwaardige keuzemogelijkheid zijn, maar is niet hoger dan de goedkoopst-adequate voorziening in natura.
- Het begrip gebruikelijke hulp¹⁷ wordt toegepast op basis van de huidige, gangbare maatschappelijke maatstaven;
- Ontwikkeling effectief monitorsysteem om een effectief contractbeheer te voeren om te sturen op resultaten en kostenefficiëncy.
- Duurzaamheid en hergebruik van middelen maakt onderdeel uit van inkoop- en aanbestedingstrajecten Wmo.
- Waar nodig en mogelijk verantwoord terugdringen van administratieve regeldruk.

5.2 BEGROTING WMO

Afgelopen jaren zijn de taken die de gemeente Ouder-Amstel op grond van de Wmo heeft uitgevoerd binnen de in de begroting opgenomen budgetten gebleven. Daarmee hebben we de bezuinigingsopgaven die vanuit het Rijk bij de decentralisatie van Wmo-taken in 2015 was opgelegd behaald.

Onderstaande tabel is een overzicht van de uitgaven (begroting en jaarrekening) Wmo vanaf 2015 tot en met 2018 en de begrote uitgaven voor 2019.

¹⁷ Hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van huisgenoten zoals de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Begroting Wmo versus jaarrekening Wmo	2015		2016			2017		2018		2019
	Begroting	Jaarrekening	Begroting	Begroot**	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening	Begroting*
Zelf- en samenredzaamheid	€ 448.261	€ 423.321	€ 448.261	€ 457.000	€ 449.317	€ 460.152	€ 495.816	€ 460.152	€ 448.735	€ 504.550
Ondersteuning op maat en algemene voorzieningen	€ 1.960.000	€ 1.467.120	€ 1.960.000	€ 1.960.000	€ 1.384.787	€ 1.701.710	€ 1.526.401	€ 1.572.788	€ 1.505.000	€ 1.758.495
Maatschappelijke zorg aan kwetsbare inwoners	€ 220.671	€ 159.146	€ 217.262	€ 178.671	€ 217.442	€ 194.437	€ 184.144	€ 217.505	€ 208.535	€ 272.358
Kwaliteit, verantwoording en cliëntparticipatie	€ 31.500	€ 12.453	€ 28.792	€ 28.792	€ 17.905	€ 33.965	€ 24.807	€ 28.118	€ 19.149	€ 28.118
Totaal budget	€ 2.660.432	€ 2.062.040	€ 2.654.315	€ 2.624.463	€ 2.069.451	€ 2.390.264	€ 2.231.168	€ 2.278.563	€ 2.181.419	€ 2.563.521
Overschot		-€ 598.392			-€ 584.864		-€ 159.096		-€ 97.144	

* het besluit op de effecten van de 2e Burap staat net als het Beleidsplan Wmo op de agenda van de raadsvergadering van 12-12-2019

In 2019 zien we een duidelijke toename van de uitgaven. Op basis van de resultaten over het eerste half jaar in 2019 wordt verwacht dat de uitgaven ook meerjarig zullen stijgen. Dit wordt veroorzaakt door de invoering van een lagere eigen bijdrage waardoor enerzijds het aantal aanvragen toeneemt en anderzijds de inkomsten uit eigen bijdragen dalen. Ook de vergrijzing en het feit dat inwoners langer zelfstandig thuis wonen heeft invloed op het aantal zorgvragen op grond van de Wmo. Deze stijging van uitgaven heeft vooral invloed op de uitgaven die gemoeid zijn met de "ondersteuning op maat". De afspraken die gemaakt zijn voor de levering van ondersteuning en voorzieningen liggen vast in contractafspraken. Een stijging van de vraag leidt daarmee tot een stijging van de uitgaven.

De gemeente Ouder-Amstel is geselecteerd om mee te doen met een onderzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar de effecten van de invoering van een lagere eigen bijdrage, de zogenaamde Monitor abonnementstarief. De monitor moet informatie opleveren die als input kan dienen voor een vervolgesprek tussen gemeenten, Vereniging Nederlandse Gemeenten en het ministerie van VWS. Mogelijk dat de effecten zoals de toename van het aantal ondersteuningsvragen aanleiding zijn voor het ministerie om gemeenten hierin te compenseren. De monitor wordt vier keer uitgevoerd, in 2019, 2020, 2021 en 2022. De eerste rapportage verschijnt eind 2019.

In de Beleidsplan Wmo zijn de budgetten vanaf 2020 opgenomen. De ambities van het college op het gebied van de aanpak tegen eenzaamheid en de ondersteuning aan mantelzorgers zijn hierin als keuzemogelijkheid voor de Raad opgenomen. Waar nodig worden aanvullende voorstellen ontwikkeld waarbij de extra middelen die beschikbaar komen kunnen worden ingezet. In onderstaande begroting voor 2020 is uitgegaan van de te verwachten uitgaven over 2019 aangevuld met de hiervoor genoemde ambities.

Begroting vanaf 2020	
Kosten Zelf- en samenredzaamheid	
Subsidie Coherente Opbouwwerk, sociaal cultureel werk en CVI	€ 231.887
Eénmalig extra subsidie Coherente opstarten aanpak eenzaamheid	€ 5.000
Ouderenwerk subsidie Coherente/Belklus	€ 232.052
Subsidie De Schakel	€ 1.000
Vrijwilligerswerk kosten collectieve verzekering vrijwilligers	€ 2.000
Stichting Slachtofferhulp	€ 3.043
Mantelzorg subsidie Mantelzorg en Meer/Alzheimer Nederland/blijk van waardering	€ 48.000
Extra subsidie vergroten bekendheid en ondersteuning aan mantelzorgers	€ 17.000
Hospice	€ 10.000
Totaal	€ 549.982
Kosten Ondersteuning op maat	
Kosten digitale sociale kaart Ouder-Amstel	€ 10.000
Communicatie en informatiemateriaal	€ 5.000
Subsidie MEE Amstel en Zaan	€ 77.851
Uitvoeringskosten Zorgadviespunt door Duo (Wmo-deel)	€ 97.664
Uitvoeringskosten (oa. externe advisering bij indicatiestelling)	€ 5.000
Begeleiding en kortdurend verblijf (zorg in natura en pgb)	€ 335.000
Hulp bij het huishouden (zorg in natura en pgb)	€ 665.000
Kosten uitvoering HHT Diensten Thuis	€ 50.000
Hulpmiddelen	€ 180.000
Wmo-vervoer	€ 340.000
Inkomsten uit eigen bijdrage (via CAK)	-€ 60.000
Totaal	€ 1.705.515
Kosten Maatschappelijke zorg aan kwetsbare inwoners	
Algemeen maatschappelijk werk Vita/Veilig Thuis/scholing meldcode	€ 151.936
Huiselijk geweld/Veilig thuis	€ 14.238
Huiselijk geweld/Hulpverlening lokaal (Blijf Groep + preventie activiteiten)	€ 16.000
Uitvoering Kernteam Wmo-deel (50/50)	€ 97.963
Totaal	€ 280.137
Kosten kwaliteit, verantwoording en cliëntparticipatie	
Toezicht GGD	€ 14.750
Kosten cliëntervaringsonderzoek	€ 5.000
Subsidie Adviesraad Sociaal Domein	€ 8.368
Totaal	€ 28.118
Totaal budget	€ 2.563.752

BIJLAGE 1: BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

Begrip/afkorting	Omschrijving
ADL	Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Algemene voorzieningen	Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie, of op opvang;
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (nu Wlz)
BW	Beschermd Wonen
Begeleiding	Activiteiten gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie van de cliënt opdat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven
Beschermd Wonen	Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving
CAK	Centraal Administratie Kantoor
Calamiteit	Niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van een voorziening en die tot een ernstig schadelijk gevolg voor of de dood van een cliënt heeft geleid;
Cliënt	Persoon die gebruik maakt van een algemene voorziening of aan wie een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget is verstrekt of door of namens wie een melding is gedaan als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid;
Cliëntondersteuning	Onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen
College	College van burgemeester en wethouders
Dossier	Geheel van schriftelijk of elektronisch vastgelegde gegevens met betrekking tot een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan
Eerstelijns zorg	Zorg waar iedereen terecht kan zonder verwijzing zoals de huisarts
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
Gebruikelijke hulp	Hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van huisgenoten zoals de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten;
Geweld bij de verstrekking van een voorziening	Seksueel binnendringen van het lichaam van of ontucht met een cliënt, alsmede lichamelijk en geestelijk geweld jegens een cliënt, door een beroepskracht dan wel door een andere

	cliënt met wie de cliënt gedurende het etmaal of een dagdeel in een accommodatie van een aanbieder verblijft
HHT Diensten Thuis	Regeling waarmee cliënten met een indicatie voor hulp bij het huishouden en mantelzorgers (extra) huishoudelijke taken kunnen laten uitvoeren door een door de gemeente gecontracteerde aanbieder.
Huiselijk geweld	Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring;
Huiselijke kring	Een familielid, een huisgenoot of een mantelzorger
Hulpmiddel	Roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of de participatie te verminderen of weg te nemen
Kindermishandeling	Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel
MO	Maatschappelijke Opvang
Maatschappelijke ondersteuning	1°. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor inwoners met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld 2°. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving 3°. bieden van beschermd wonen en opvang
Maatschappelijke opvang	Onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving
Maatwerkvoorziening	Op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> • 1°. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen • 2°. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen 3°. ten behoeve van beschermd wonen en opvang
Mantelzorg	Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep

OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg. De OGGz richt zich op sociaal kwetsbare mensen die zorg en/of hulp nodig hebben, maar dit niet krijgen.
Participatie	Deelnemen aan het maatschappelijke verkeer
Persoonsgebonden budget (pgb)	Bedrag waaruit namens het college betalingen worden gedaan voor diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening behoren, en die een cliënt van derden heeft betrokken
Sociaal netwerk	Personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt
SVB	De Sociale Verzekeringsbank (SVB) is de uitvoerder van verschillende sociale voorzieningen waaronder het pgb. De SVB beheert het pgb, keert betalingen uit en informeert over mogelijke veranderingen. Ook controleren zij of betalingen rechtmatig zijn ter voorkoming en bestrijding van misbruik..
Voorveld	Het brede voorveld omvat alle plekken waar bewoners komen (van een sportclub tot een voorziening voor ouderen, zoals Co's Kamer) en waar geen verwijzing voor nodig is. Op deze plekken zullen bewoners informele steun krijgen van bijvoorbeeld een jongerenwerker, leidster, trainer/coach, vrijwilliger en dergelijke. Het onderwijs en de kinderdagverblijven vallen ook onder het voorveld.
Voorziening	Algemene voorziening of maatwerkvoorziening
Vrij-toegankelijke voorziening	Dit zijn voorzieningen waar alle inwoners op eigen initiatief (dat wil zeggen zonder verwijzing) naar toe kunnen met bijvoorbeeld een informatie-/adviesvraag. Voorbeelden zijn het ZAP, huisartsen, jeugdgezondheidszorg of ouder-kind coaches.
Wlz	Wet langdurige zorg. De Wet langdurige zorg is een zorgwet, bedoeld voor mensen die voortdurend (intensieve) zorg nodig hebben in de nabije omgeving. De zorg wordt veelal geleverd in een instelling.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woonvoorziening	Hulpmiddel om langer zelfstandig wonen mogelijk te maken. Bijvoorbeeld een traplift, een douchestoel of drempelhulp.
Woningaanpassing	Bouwkundige of woon technische ingreep in of aan een woonruimte
Wvzgz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ.
Zelfredzaamheid	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden
Zelfredzaamheidsmatrix	Een instrument waarmee je op een eenvoudige en volledige manier kunt beoordelen hoe zelfredzaam je cliënt is.
Zvw	Zorgverzekeringswet
Zrm	Zelfredzaamheidsmatrix

BIJLAGE 2: DEMOGRAFISCHE GEGEVENS

Bron: CBS - Statline Kerncijfers en buurten 2018

Dorpskern/buurt	O-A	OadA	DD	Ind	RdH	DvP	BwP	B&H
Postcodes		1191	1115	1114	1191	1114	1191	1191
Bevolking (aantallen)								
Inwoners	13496	8020	4730	65	370	75	80	140
Mannen	6610	3895	2315	40	190	40	40	75
Vrouwen	6886	4125	2415	20	175	30	35	65
Leeftijdsgroepen (aantallen)								
0 tot 15 jaar	2349	1485	765	5	50	20	10	25
15 tot 25 jaar	1482	910	485	15	50	5	10	15
25 tot 45 jaar	2791	1500	1175	20	60	10	10	20
45 tot 65 jaar	4120	2575	1295	20	135	25	25	50
65 jaar of ouder	2754	1565	1020	10	80	20	30	35
Burgelijke staat (aantal)								
Ongehuwd	6681	3865	2475	45	175	40	35	60
Gehuwd	5171	3260	1605	15	160	30	40	75
Gescheiden	980	500	440	15	20	10	5	10
Verweduwd	664	410	220	0	25	5	5	10
Migratieachtergrond								
Westers totaal	1710	920	715	20	30	10	10	10
Niet-westers totaal	1749	675	1055	10	5	0	5	0
Marokko	150	40	105	0	0	0	0	0
Nederlandse Antillen en Aruba	97	50	45	0	0	0	0	0
Suriname	472	155	320	0	0	0	0	0
Turkije	88	45	45	0	0	0	0	0
Overig niet-westers	942	385	545	10	0	0	5	0
Geboorte en sterfte (aantallen)*								
Geboorte totaal	100	40	0	0	0	0	0	X
Geboorte relatief per 1000 inwoners	7	9	0	2	0	0	7	X
Sterfte totaal	90	35	0	0	0	0	0	X
Sterfte relatief per 1000 inwoners	6	7	0	2	0	0	7	X
Particuliere huishoudens (aantallen)								
Huishoudens totaal	5987	3300	2380	35	145	25	35	50
Eenpersoonshuishoudens	2114	960	1060	25	50	5	15	15
Huishoudens zonder kinderen	1635	965	600	10	35	10	15	15
Huishoudens met kinderen	2238	1380	735	10	70	15	10	30
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,2	2,4	2	1,7	2,5	2,8	2,2	2,7
Bevolking Bevolkingsdichtheid	561	3894	3492	62	31	19	29	190
Wonen								
Woningvoorraad (%)	5897	3313	2335	4	136	28	31	50
Gemiddelde woningwaarde per 1000 euro	358	420	265	X	X	X	X	X
Percentage eengezinswoning	63	80	35	X	97	89	100	96
Percentage meergezinswoning	37	20	65	X	3	11	0	4
Percentage bewoond	96	97	96	X	93	89	94	96
Percentage onbewoond	4	3	4	X	7	11	6	4
Koopwoningen	58	66	44	X	77	61	87	76
Huurwoningen totaal	42	34	56	X	21	39	13	24
In bezit woningcorporatie	31	29	36	X	7	0	0	22
In bezit overige verhuurders	11	5	20	X	13	39	13	2
Eigendom onbekend	0	0	0	X	2	0	0	0
Bouwjaar voor 2000	90	84	99	X	85	93	68	86
Bouwjaar vanaf 2000	10	16	1	X	15	7	32	14
Inkomen (%)*								
Aantal inkomensontvangers	10400	3800	100	300	100	100	100	
Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger	42,7	35,6	X	X	X	X	X	X
Gemiddeld inkomen per inwoner	33,7	29,1	X	X	X	X	X	X
40% personen met laagste inkomen	32,4	33,5	X	39,5	X	X	37	
20% personen met hoogste inkomen	30,7	25	X	26	X	X	27,8	
Actieven 15-75 jaar	60,9	58,1	X	70,1	X	X	59,8	
40% huishoudens met laagste inkomen	31,5	40,3	X	23,5	X	X	X	
20% huishoudens met hoogste inkomen	32,6	20,4	X	51,5	X	X	X	
Huishoudens met een laag inkomen	5,6	8,1	X	1,5	X	X	X	
HuishX onder of rond sociaal minimum	5,1	7,2	X	3,1	X	X	X	

Dorpskern/buurt	O-A	OadA	DD	Ind	RdH	DvP	BwP	B&H
Postcodes		1191	1115	1114	1191	1114	1191	1191
Sociale zekerheid (aantallen)								
Personen per soort uitkering; Bijstand	190	130	10	0	0	0	0	X
Personen per soort uitkering; AO	430	170	0	10	0	10	0	X
Personen per soort uitkering; WW	280	110	0	0	0	0	0	X
Personen per soort uitkering; AOW	2580	960	10	70	20	20	30	X
Afstand tot grote supermarkt	0,7	0,6	0,5	1,5	4,4	1,9	1,8	1,4
Afstand tot kinderdagverblijf*	0,9	0,8	1,6	3,2	2,3	1,5	1,6	X
Afstand tot basisschool*	0,7	0,6	1,6	4,1	2,5	1,7	1,3	X
Basisscholen binnen 3 km (aantal)*	5,4	8,8	6,5	0,6	2,7	2,5	2,7	X
Oppervlakte								
Oppervlakte totaal	2578	221	141	114	1228	427	361	86
Oppervlakte land	2408	206	136	107	1190	413	280	76
Oppervlakte water	171	15	6	6	38	14	81	10
Stedelijkheid								
Mate van stedelijkheid (cijfer 1 t/m 6)	3	4	2	4	5	5	5	5
Omgevingsadressendichtheid per km2	1242	935	1996	956	130	452	310	404

*CBS - Statline Kerncijfers en buurten 2017 (gegevens over 2018 nog niet beschikbaar)

x=waarde te klein om afzonderlijk weer te geven